

ZADRUGA.

Glasilo «Zadruŕne Zveze v Celju».

Uredništvo in upravništvo je v Schillerjevi cesti št. 3, 1. nadstropje v Celju. — Dopise blagovovolite frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se naj pošilja «Zadruŕni Zvezi v Celju». — Ponatisi iz «Zadruga» so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruga, ki so član Zadruŕne Zveze v Celju, dobivajo list v dveh izvodih brezplačno. Zadruŕniki v Zvezi uclanjenih zadrug, druŕstva in korporacije dobijo list za letno naročnino 2 kroni. Za vse druge naročnike stane list na leto 3 krona.

Cena inseratom je naslednja: za 1kratno priobčjenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, četrt strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za večkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Vabilo na naročbo in k sotrudniŕstvu.

«Zadruga» je dovrŕila letoŕnje prvo polletje in lahko z zadovoljstvom zabeleŕi dejstvo, da si je v tem kratkem času pridobila obilo odličnih sotrudnikov in prijateljev, da se list z velikim zanimanjem povsod čita in se zanimanje za zadruŕniŕstvo ŕiri v vseh krogih. Dokaz temu je nebroj laskavih priznanj in dopisov, kateri prihajajo uredniŕstvu vzlasti iz krogov zadruŕnih in kmetijskih strokovnjakov, katerih sodba je, da list zavzema odlično mesto med avstrijskimi zadruŕnimi listi.

Z ustanovitvijo lista za zadruŕniŕstvo in kmetijstvo smo ugodili davno izraŕeni ŕelji po takem listu in je dolŕnost slovenske javnosti, katera je vedno tak list zahtevala, da list podpira s tem, da ga naročuje in ŕiri med ljudstvom. ŕalibog delujejo sedaj za razŕirjanje lista le članice «Zadruŕne Zveze v Celju» pa tudi te ŕe premalo. Poleg dveh izvodov lista, katere dobijo brezplačno, bi naj vsaj za vsako vas v svojem okroŕju naročile po več izvodov, kateri bi naj kroŕili od hiŕe do hiŕe. Dolŕnost bralnih, izobraŕevalnih itd. druŕtev ter izobraŕencev bi bila, da list naroče in ŕirijo. Radi tega vabimo druŕstva, kakor tudi posameznike ob pričetku novega polletja k naročbi ter obljubljam, da bo list stal na istem staliŕču, kakor do sedaj ter da bomo vedno delali na to, da se list ŕe izpopolni in prinaŕa vzlasti več člankov o kmetijstvu, kar dosedaj vsled mnogih vaŕnih zadruŕnih vpraŕanj, ki so bila na dnevnem redü, ni bilo mogoče. Od ŕtevila naročnikov pa bode konečno tudi odvisno, je-li bodemo izdajali list v prihodnjem letu dvakrat ali ŕe večkrat na mesec. Upamo, da se nam tozadevne naŕe nade uresničujejo.

Iz dosedajnih ŕtevil, kakor tudi iz sledečega programa, katerega ŕe enkrat objavimo, se lahko vsakdo pouči o smeri lista.

List je strogo strokoven; prinaŕal bo poleg objav in razglasov «Zadruŕne Zveze v Celju» le članke tičoče se zadruŕniŕstva, vseh panog kmetijstva, kakor tudi sploŕno narodno-gospodarske članke. V oddelku zadruŕne in gospodarske vesti bo seznanjal svoje bralce s stanjem in uspehi zadruŕniŕstva in gospodarstva v prvi vrsti pri naŕih slovanskih bratih, nadalje v naŕi drŕavi, kakor tudi po celem svetu. Vsakega Slovenca, ki deluje na gospodarskem polju, brez razlike stanu in političnega prepričanja najodkritosrčneje kot sodelavca pozdravljamo. V vzgled nam je sloŕno, skupno delovanje pripadnikov raznih verskih izpovedanj in političnih strank v drŕavah, ki stoje, kar se tiče zadruŕniŕstva, na visoki stopinji. Zadruŕniŕstvo ima namen, zastopati koristi kmečkega stanu napram neŕtevilnim nasprotnikom, delovati v izbolŕsanje gospodarskega poloŕaja kmečkega stanu, kar je le mogoče, če zadrugarji na zunaj in znotraj nastopajo kot jednotna četa v dosego istih ciljev. Pač pa bode list po vzgledu drugih strokovnih listov odločno nastopal proti nasprotnikom in ŕkodljivcem kmečkih teŕenj ter vedno stal na braniku za kmečke pravice.

Upamo, da naŕ poziv ne bo brezuspeŕen in se bo priglasilo obilo novih naročnikov, ker so gmotne ŕrtve, katere prinaŕamo za list v prid slovenskega kmetijstva, zelo velike. Prilagamo danaŕnji ŕtevilki poloŕnice poŕtne hranilnice s proŕnjo, da nam po istej vsi, ki tega dosedaj ŕe niso storili, poravnajo naročnino za tekoče leto. Kdor poloŕnice sam ne potrebuje, naj prigovarja sosedu, prijatelju ali znancu, da se iste posluŕi za naročitev «Zadruga». Zlasti pričaekujemo, da bodo naročile naŕe stareje posojilnice in veče ter močnejŕe zadruga po več izvodov Zadruga v svrhu, da isto razdelijo med svoje zadruŕnike.

NAČELSTVO ZADRUGNE ZVEZE V CELJU, registrovane zadruga z omejeno zavezo.

Občni zbor «Zadružne Zveze v Celju».

V četrtek dne 13. junija se je zbralo v mariborskem «Narodnem domu» nad 120 zadrugarjev iz vseh slovenskih pokrajin; v velikem številu so prihiteli vrli Korošci, častno zastopani so bili Goričani, Tržačani in Istrani, posebno lepa pa je bila udeležba Kranjcev in Štajarcev.

Že na predvečer se je zbralo lepo število zadrugarjev, ki so se pomenkovali o raznih zadružnih vprašanjih, kakor o listu «Zadruga», kateri je dosegel priznanje v vseh krogih strokovnjakov, o izdajanju brošur, o ustanavljanju nedežnarnih zadrug, o upeljavi blagovnega prometa itd.

Drugi dan se je pričelo ob 8. uri predpoldne zborovanje, ki je obsegalo dva dela.

V prvem delu pod predsestvom g. podpredsednika dr. Jurtela, ki pozdravi navzoče, so se vršila tri predavanja in sicer je predaval g. dr. Rosina o zakonu glede konvertiranja dolgov, gosp. Reicher o točki «Kako naj vršijo člani nadzorstva svoje dolžnosti in g. Franjo Jošt o ustroju Schulze-Delitzschevih in Rajfajzenskih posojilnic. Po vsakem predavanju se je vnela živahna debata; predavanja, kakor tudi v debati omenjene točke se priobčijo v «Zadrugi» in sicer predavanje gosp. Reicher in Jošt-a že v tej številki, ostalo pa radi pomanjkanja prostora v prih. številki.

G. dr. Jurtela se zahvali vsem predavateljem in govornikom, katerim so mnogoštevilni poslušalci živahno pritrjevali ter zaključil prvi del zborovanja ob 10. uri.

Po 10. uri se prične drugi del zborovanja — občni zbor «Zadružne Zveze v Celju».

Oče slovenskih posojilničarjev g. inženir M. Vošnjak otvori zborovanje, konstatuje sklepčnost, ker je izmed 167 zadrug-članic po zastopnikih in pooblastilih zastopanih 128 zadrug, pozdravi navzoče, predvsem g. dr. P. barona Störcka, načelnika Splošne zveze kmet. zadrug avstrijskih na Dunaju, poda kratko zgodovino mariborske posojilnice, pod katere streho zboruje «Zadružna Zveza» ter pozove navzoče, da v znak hvaležnosti umrlim uglednim mariborskim posojilničarjem kakor gg. dr. Glančnik, Fr. Rapoc, P. Simon itd. vstanejo, čemur se skupščina z slava klici odzove. Nato podeli besedo načelniku Splošne zveze kmet. zadrug v Avstriji baronu dr. Störcku, ki se, živahno aklamiran, opraviči, ker govori nemški ter izvaja sledeče: «Čutil sem se kot načelnik Splošne zveze kmet. zadrug v Avstriji, kateri tudi Vi pripadete, primoranega se odzvati prijaznemu vabilu Vašega načelstva, ker je moja naloga stopati v dotiko z kmet. zadrugarji ter tako spoznavati razmere in potrebe.

Vaša Zveza je v sedajnem ustroju sicer mlada, komaj 1 leto stara, pač pa se je razvila in je nadaljevanje stare Zveze, ki je že veliko storila na Zadružnem polju in si je posebno Vaš predsednik g. M. Vošnjak stekel nevenljivih zaslug za kmečki stan. Vaša Zveza deluje v sredini okoliša, v katerem druge Zveze delujejo in potrebno bo, da se doseže skupno delo in prijateljski odnosi med posameznimi Zvezami. Marsikatero Zvezo delujejo le za veliko število članic, kar pa ni pravilno; glavno načelo mora biti temeljito delo četudi majhnega števila zadrug! Čaka Vas še obilo dela, upeljava blagovnega prometa in druga zadr. vprašanja trkajo na vrata. Govorili ste danes o ustroju Schulze-Delitzschevih in Rajfajznovih posojilnic; noben pristaš sistema Rajfajzen ne krati Schulze-Delitzschu velikih zaslug za zadružništvo, vendar izkušnje v Nemčiji in v Avstriji kažejo, da so Rajfajznovke za kmečke razmere primerne, Schulze-Delitzscheve pa za obrt in trgovino.

H koncu Vas zagotavljam, da bom po možnosti vedno rad podpiral Vaša stremljenja in Vam želim najlepši uspeh pri zadružnem delu.

Ravnatelj g. Jošt poda potem obširno poročilo načelstva, iz katerega posnamemo, da ima Zveza 167 zadrug in sicer:

Rajfajznovk	55
Kmečke pos. mešanega ustroja	72
Nakupovalne in prodaj. zadruga	1
Mlekarske in sirarske zadruga	19
Kletarske in sadjarske zadruga	2
Zavžitne, gospodarske in trgovske zadruga	9
Obrtna produkt. zadruga	1
Delavske stavbene zadruga	3
razne zadruga	5

Denarni promet denarne centrale, katera obstoji še le eno leto, znaša 14.170.232'07 K, preostanek pa 1543'34 K, kar je znamenje, da stoji «Zveza» na trdnih nogah. To dejstvo je tem veselejše, če pomislimo, da država prav po mačehovsko podpira «Zvezo», ki je dobila za pretečeno leto le 3000 K podpore od države, medtem ko dežela ne da ničesar. V bodoče se bode tudi blagovni promet v «Zvezi» upeljal in cela organizacija spopolnila. Poročilo načelstva kakor tudi bilanca in letni račun se na podlagi poročila načelnika nadzorstva g. dr. Brenčiča, ki poroča v imenu nadzorstva, odobrijo, ter se čisti dobiček pridene posebnem rezervnemu fondu za izgube in določi 4% no obrestovanje deležev, ki se pa bodo v bodoče obrestovali kakor hranilne vloge.

Marljivemu ravnatelju g. Fr. Joštu, ki je s svojim vztrajnim trudom največ pripomogel k tako hitremu krasnemu razvoju Zadružne Zveze se izreče hvala in priznanje.

Nadalje se soglasno potrdi odbor podružnice za Koroško, obstoječ iz g. Jos. Dobrovca kot načelnika in tajnika, gg. Val. Goričnik, Fr. Kogelnik, Leop. Pristou, Jur. Rudolf, Jan. Šervicelj, S. Wutti in soglasno odobri pravilnik podružnice, kot odbornikov in g. dr. Janko Brejc-a kot pravnega zastopnika.

Med slučajnostmi se soglasno sprejmejo po daljšem utemeljevanju sledeče tri resolucije in sicer:

1. resolucija g. M. Vošnjaka.

Redni občni zbor «Zadružne Zveze v Celju», ki se vrši dne 13. jun. 1807 v Mariboru, smatra ustanovitev Centralne zadružne blagajne za kmetijske zadruge v Avstriji v svrhu denarne spopravnave, v svrhu dobave zadostnega in cenega kredita, v svrhu zveze z velikim denarnim trgom in v svrhu izpolnjenja zadružništva za neobhodno potrebno. Z veseljem pozdravlja namen vlade, ustanoviti tak denarni zavod in opremiti istega z denarnimi sredstvi. Občni zbor pričakuje, da bode predložila vlada takoj državnemu zboru tozadevni zakonski načrt in se odločno zavzela za ugodno rešitev istega.

2. resolucija g. dr. Kukovca.

Redni občni zbor «Zadružne Zveze v Celju», ki se vrši dne 13. junija 1907 v Mariboru izraža željo, naj bi Splošna zveza kmetijskih zadrug v Avstriji na Dunaju posredovala za izdatnejšo državno podporo «Zadružni Zvezi v Celju».

3. resolucija g. Ulčakarja, ravnatelja v Trstu.

Redni občni zbor «Zadružne Zveze v Celju», ki se vrši 13. junija 1907 v Mariboru sklene, da deluje «Zadružna Zveza» na to, da dobijo posojilnice pupilarne denarje, da se eskomptujejo posojilniške menice pri avstro-ogrski banki in njenih filijalkah in da poštna hranilnica gre na roko oz. daje na razpolago denar, če ne že posojilnicam naravnost, pa vsaj «Zadružni Zvezi».

Med slučajnostmi še želi g. dr. Jurtela pojasniti glede hišnih hranilnih nabiralnikov ter poziva zastopnike posojilnic, naj posojilnice v večji meri, ko do sedaj podpirajo dijake in absolvente visokih šol in se sklene začeti neko akcijo, za katero naj dela priprave načelstvo «Zadružne Zveze».

G. A. Gabršček izrazi vodstvu »Zadružne Zveze« zahvalo za dosedanje delo in želi, da bi g. M. Vošnjak še dolgo vrsto let načeloval «Zadružni Zvezi».

Govornik polaga veliko važnost na prisotnost g. barona dr. Störcka, upa, da nas bo vlada bolj upoštevala ter vabi zadrugarje prih. leto v Gorico.

G. predsednik M. Vošnjak se zahvali vsem udeležencem in poročevalcem ter zaključi pet ur trajajoče zborovanje.

Po zborovanju se je vršil banket, pri katerem so govorili gg. dr. Rosina, baron dr. Störck, M. Vošnjak, dr. Jož. Vošnjak, kanonik Dobrovca, Iv. Lapajne, Iv. Rebek itd.

Z zadovoljstvom nad krasno uspelim obč. zborom so se razšli zadrugarji ter se podali domu na — zadružno delo!

Naznanilo.

Vsem p. n. hranilnicam in posojilnicam, kmetijskim in drugim zadrugam, bralnim in izobraževalnim društvom, gg. učiteljem in drugim rodoljubom, ki so vneti za prosep kmetijskega zadružništva vljudno naznanjamo, da smo nastavili kot potovalnega učitelja za zadružništvo pravnika gospoda Vladimirja Pušenjak, ki je svoje mesto pri nas že nastopil in začel s poslovanjem, kakor naznanjamo tudi na drugem mestu.

Isti je dovršil, kakor smo na kratko svoj čas že naznanili, strokovne študije na zadružni šoli v Darmstadt z odličnim uspehom ter po dovršitvi istih prepotoval nemške in češke dežele v svrhu pridobitve praktičnih izkušenj v vseh panogah kmetijskega zadružništva, ki je v imenovanih deželah že na višku stopinje.

Cilj našega stremjenja na polju kmetijskega zadružništva s sodelovanjem imenovanega strokovnjaka bode v krajih, kjer so dani za to predpogoji, ustanavljati poleg kmečkih posojilnic in hranilnic tudi kmetijske zadruge vsake vrste, skrbeti za njih uspešen razvoj in napredek, nadzorovati in urejevati njihovo delovanje ter pospeševati in spopolnjevati že obstoječe kmetijske zadruge. Zlasti slednje, ki zbog različnih vzrokov dosedaj niso mogle razviti pravega delovanja, kakor jim je naloženo po pravilih, ker so jim ob ustanovitvi kumovali četudi z dobro voljo večinoma neveščaki, se bodo sedaj lahko zaupno obračale na nas ter zagotavljamo, da se hočemo pošteno in vestno truditi, da se prične tudi na polju nedenarnega kmetijskega zadružništva v naših krajih intenzivno, smotreno delovanje.

Ker je v dosego navedenih smotrov in v svrhu napredovanja kmetijskega zadružništva pred vsem potrebno, da prodre zadružna misel v najširše sloje našega ljudstva, bomo skrbeli za to, da bode naš imenovani potovalni učitelj gospod Pušenjak predaval in podučeval po možnosti sleherni nedeljo in praznik o raznovrstnih zadružnih vprašanjih in v raznih krajih.

V zimskem času bomo prirejali podučne tečaje, okrajne gospodarske shode itd.

Zaradi tega pa pozivamo vse cenjene zadruge, društva, javne zastope in posamezne rodoljube,

da se prav pridno oglašajo zaradi predavanj, tečajev, gospodarskih shodov itd. Vselej in povsod bodemo radi ustregli, kolikor se bode dalo.

Da pa si zamoremo v tem oziru razdeliti delo in čas je potrebno, da se navede v prošnji za potovalnega učitelja več dnevov, ki bi bili za prireditev predavanja primerni, ker je naše delovanje čimdalje bolj obširno in ker je tudi delokrog — Spodnje-Štajarsko in Koroško — precej velik in bi mnogokrat, ako se navede samo eden dan za predavanje, morebiti ne bilo mogoče želji ustreči.

Vsa potrebna pojasnila glede snovanja in oživiljenja kmetijskih zadrug dajemo na željo ali pismeno in prosimo, da se naslavlja tozadevna vprašanja vedno na podpisano Zadružno Zvezo, ali ustmeno v pisarni v Celju, Schillerjeva cesta št. 3, kjer je urad odprt vsak delavnik od 8. do 12. ure predpoldne in od 2. do 6. ure popoldne ter vsako nedeljo in praznik tudi cel dopoldan.

Prav veselilo nas bode, ako bodo rodila naša rodoljubna prizadevanja skoraj zaželenih uspehov. Sedaj je ležeče na zadrugah, društvih, korporacijah in rodoljubih, da se pridno poslužujejo nudeče se jim ugodne prilike, dobiti strokovnega poduka in pomoči.

Z združnim pozdravom

Zadružna Zveza v Celju,
reg. zadr. z omej. zavezo.

Pregled delovanja Zadružne Zveze v Celju koncem I. 1906.

(Poročal pri občnem zboru v Mariboru dne 13. junija 1907 ravnatelj **Franjo Jošt.**)

Ob času, ko se je uveljavil zakon o obli- gatorični reviziji pridobitnih in gospodarskih za- drug od 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 in v zvezi z istim ministrska naredba od 24. junija 1903, drž. zak. št. 134 je štela poprejšnja dru- štvna Zveza učlanjenih nekaj nad 100 zadrug.

Ko pa je nastala z uveljavitvijo navede- nega zakona potreba, preustrojiti društveno Zvezo oziroma osnovati namesto iste Zvezo v združnej obliki, našo sedanjo Zadružno Zvezo ter dati iste širše podlago s tem, da je prevzela v svoj delokrog tudi denarno sporavnavo med članicami — lastno denarno cantralo — je začelo število zadrug hitro naraščati.

Zadružna Zveza je bila registrovana ter vpi- sana v združni register c. kr. okrožnega kot trgovskega sodišča v Celju vsled sklepa od 11. de- cembra 1905 ^{Firm. 384/5} _{Gen. I. 306.} in vsled sklepa od 16. ja-

nuarja 1906 ^{Firm. 11/6} _{Gen. I. 306.} Ustanavljale so se namreč v večjem številu kmetijske zadruga itd. ter pri- stopile v našo Zvezo tako, da je štela ista ob sklepu leta 1906 že 167 zadrug, katere se po- razdelijo po kakovosti tako-le:

I. Raiffeisenovke	55
II. Druge zadruga in sicer:	
1. Kmečke hranilnice in posojilnice meša- nega ustroja	72
2. Nakupovalna in prodajalna zadruga	1
3. Mlekarske in sirarske zadruga	19
4. Kletarske, vinorejske in sadjarske za- druga	2
5. Zavžitne, gospodarske in trgovske za- druga	9
6. Obrtna produktivna zadruga	1
7. Delavske stavbene zadruga	3
8. Razne druge zadruga	5
skupaj toraj	167
zadrug.	

Zadružna Zveza v Celju, registrovana za- druga z omejeno zavezo oskrbuje sama za svoje članice kot denarna Centrala denarno sporavnavo.

Na posamezne kronovine, po katerih raz- teza Zadružna Zveza svoj delokrog, se razdelijo zadruga tako-le:

Koroško	21
Kranjsko	58
Primorsko, Goriško, Trst, Istra	31
Štajarsko	57

Izmed 55 v Zadružni Zvezi učlanjenih Raiff- eisenovk jih spada na:

Koroško	4
Kranjsko	16
Primorsko	8
Štajarsko	27

Ob času uveljavitve revizijskega zakona je štela Zveza 39 Raiffeisenovk; ko pa se je uve- ljavitve navedeni zakon, je zaprosila Zveza tudi za državno subvencijo ter je s pomočjo iste, ako je bila slednja tudi prvokrat dokaj pičlo odmerjena (prejeli smo za dve leti 1905 in 1906 skupaj le 6000 kron), ustanovila takoj 16 Raiffeisenovk, med temi vseh 16 na Spodnjem Štajarskem. Tu nas čaka še mnogo gospodarskega dela, katero bode mogoče izvesti pa le z izdatno državno sub- vencijo. Pa tudi deželna subvencija ne sme iz- ostati in bodemo na vso moč potrkali za isto.

Samoobsebi se razume, da se je ustanovilo oz. pristopilo tudi v tekočem letu Zadružni Zvezi že več zadrug, kar pa bode spadalo v poročilo občnega zbora prihodnjega leta.

Poleg denarne sporavnave med članicami Zadružne Zveze, o katerem delovanju se bode poročalo pri računskem zaključku, je bila naj-

važnejša naloga Zadružne Zveze, izvrševati pri zadrugah obligatorično revizijo.

V to svrhu je prejela ista oz. se je na isto prepisala revizijska koncesija z ukazom visokega c. kr. ministrstva za notranje stvari od 22. marca 1906, št. 743.

V svrhu izvrševanja obligatoričnih revizij je nasvetovala oz. imenovala Zadružna Zveza do sedaj 10 strokovnjakov kot svoje revizorje za razne vrste zadrug, od katerih jih ima 6 svoj sedež v različnih krajih na Štajarskem, 2 na Kranjskem in 2 na Primorskem. Revizorji iz Štajarske izvršujejo tudi revizije na Koroškem; sicer se pa revizije vršijo po možnosti navadno tako, da pri eni in isti zadruzi izvrši prvo revizijo ta, prihodnjo pa kateri drug izmed revizorjev. Revizorji so kot taki vpisani pri c. kr. višjih deželnih sodiščih v Gradcu in v Trstu in so službeno zapriseženi.

Prva po zakonu predpisana obligatorična revizija se je izvršila pri vseh zadrugah ob pravem času do postavno določenega roka t. j. do 10. avgusta 1905 in se je o tem poročalo pristojnim c. kr. trgovskim sodiščem.

Vseh revizij je izvršila do konca leta 1906 Zadružna Zveza 195, ker so bile nekatere zadruge revidirane namreč že po dvakrat. Vsaka revizija je trajala navadno najmanj po eden dan; pri mnogih zadrugah pa se je potrebovalo po dva in tudi več dni, kar je seveda znatno obtežilo režijski konto.

Od vseh do konca leta 1906 izvršenih 195 revizij jih spada na:

Koroško	31
Kranjsko	67
Primorsko	31
Štajarsko	66

Pri tem je omeniti, da je priglasilo vstop v Zadružno Zvezo tudi nekaj drugih zadrug, katerih pa iz različnih vzrokov nismo hoteli sprejeti in da so bili nekateri naši revizorji postavljeni za te od pristojnih c. kr. trgovskih sodišč kot državni revizorji v svrhu, da so po naročilih dotičnih sodišč izvršili obligatorične revizije.

Kar se tiče notranjega delovanja Zadružne Zveze naj zadostuje sledeče:

Razun ustanovnega občnega zbora in drugega občnega zbora v svrhu konstituiranja je priredila Zadružna Zveza dne 25. julija 1906 za koroške zadruge podučno zborovanje v Velikovcu. Istega so se vdeležile vse koroške članice ter bile zastopane po nad 50 delegatih. Zborovanju je prisostvovalo tudi mnogo gostov. V imenu Zadružne Zveze so govorili oz. predavali gg. Mihael Vošnjak, dr. Franjo Rosina, Ivan Lapajne, Franjo Jošt, dr. Janko Breje in Josip Dobrovč. Zborovanje

katero je bilo že peto te vrste, je vspelo nad vse lepo ter obrodilo obilo zaželjenega sadu.

Nadzorstvo se je sestalo trikrat ter izvršilo po pravih in zadružnem zakonu mu pristoječe in naložene dolžnosti, o čemur svedoči natančni tozadevni zapisniki.

Načelstvo je reševalo v njega področje spadajoče stvari v 8 sejah. Do danes je bilo po novem letu že zopet petero sej načelstva.

Pisarna oz. nje uradništvo obstoječe sedaj poleg ravnatelja le iz 2 oseb in blagajniški nadzornik so izvrševali poleg opravkov, ki so spojeni z denarno sporavnavo pri Centrali, ki je imela prometa v prvem letu obstanka približno 15 milijonov kron, vse druge uradne stvari.

Došlo je približno 4000 dopisov in razposlalo se je poleg na tisoče broječih okrožnic, pozivov in raznih cirkularjev okroglo še 3400 drugih uradnih dopisov in brzojavov. V pogostih slučajih se je bilo treba posluževati tudi telefona.

Z najraznovrstnejšimi vprašanji in prošnjami se obračajo zadruge na Zvezo. Potreba jim je napravljati prošnje za registriranje sprememb v načelstvih in spremembe pravil. Izpolnjevati se jim morajo napovedi glede odmere pridobninskega davka, izkazi za rentni davek in neposredne pristojbine, pristojbinski namestek itd. Nekaterim je treba izdelovati pritožbe zoper previsoko ali nepravilno obdačenje ali zoper napačno odmero pristojbin.

Sploh se je pogostokrat boriti Zvezi in zadrugam proti najraznovrstnejšim fiskaličnim, sodnim in političnim oblastim. Zveza je kot zaščitnica zadrug postopala vselej hitro in energično ter dosegla hvala Bogu po navadi vselej tudi povoljne uspehe.

Za najvažnejše delo in za največjo svojo skrb pa je smatrala Zvezna pisarna vedno, da so letni računi in poročila zadrug v redu, tako glede posameznih postavk denarnega prometa in inventure, kakor zlasti z ozirom na tehnično sestavo bilance. Računski zaključek je obliče vsake zadruge, v istem se mora zrcaliti vse njeno delovanje.

Vrhutega mora oskrbovati oz. naročevati Zveza svojim zadrugam različne potrebne knjige in tiskovine, blagajne in druge uradne potrebščine.

Vse zadruge, ki so se za to oglasile, je Zveza zavarovala proti ulomu na svoje stroške tako, da ne zadenejo zadrug nikakoršna plačila. Pri tem naj omenim, da se je izvršil pred kratkim tatinski ulom v Hranilnico in posojilnico v Velikovcu, ki je dobila vsled našega zavarovanja in hitrim našim posredovanjem takoj povrneno vso škodo.

Kakor že poprej 15 let, je izdala Zadružna Zveza tudi v pretečenem letu svoj običajni Letopis, ki povzroči mnogo stroškov, naporega truda in dela ter vzame sestavljalatelju ogromno dragega časa. Vsekako pa je natančna zadružna statistika velike važnosti, kar priznavajo celo najvišji uradi in bode vsled tega gotovo potreba izdajati statistične Letopise tudi v bodoče.

Statistike zadrug s sklepom leta 1906 do danes še ni mogoče objaviti, ker niso izdelale ter razglasile še vse zadruge svojih računskih zaključkov; morebiti bode kazalo iz tega razloga sklicevati naše občne zборе v bodoče na poznejši čas?

Ker je tudi Zadružna Zveza podvržena obligatoričnim revizijam, bode tako revizijo pri istej izvršila še v teku tega leta, kakor je napovedano. Splošna Zveza kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki revidira druge Zveze in pri kateri je učlanjena tudi naša Zveza.

Poleg nebroj drugih opravil je začela izdajati Zadružna Zveza pod uredništvom poročevalca tudi lastno zadružno glasilo «Zadruga», ki izhaja sedaj kot mesečnik, katerega dobivajo vse zadruge v dveh izvodih brezplačno in ki mnogo pripomore do tega, da prešinja zadružna ideja v najširše sloje ter da se je pričelo zlasti živahno gibanje na polju kmetijskega združništva.

Prav posebno se je Zadružna Zveza tudi potrudila, da vzbudi zanimanje za upeljavo hišnih hranilnih nabiralnikov ter je priporočala isto v okrožnicah in člankih in je tudi v tem oziru do sedaj dosegla že lepe uspehe.

Zadružna Zveza je obrnila vso svojo pozornost tudi na pred kratkim uveljavljeni zakon o konverziji hipotečnih dolgov in se bode ista potrudila delovati na to, da se bodo posluževale ugodnosti istega tudi naše zadruge v obilni meri.

Prej ko slej bode Zadružna Zveza vedno rada pripravljena ustanovljati Reiffeisenske posojilnice in druge raznovrstne kmetijske zadruge (kakor mlekarne itd.) povsod tam, kjer so iste iz gospodarskih nagibov umestne in potrebne ter kjer so dani vsi pogoji za uspešen razvoj v prid kmetijskega prebivalstva. Zadružna Zveza je skrbela tudi za to, da dobi veščakov za ustanavljanje mlekararskih zadrug ter je poslan v to svrhu eden mladenič iz okolice celjske v mlekararski tečaj, ki se vrši sedaj 3 mesece na Vrhniki. Zaradi tega pa naj se oni faktoriji, ki se za to zanimajo, pogosto oglašajo pri Zvezi. Vse potrebno za ustanovitev ukrene in preskrbi Zveza na svoje stroške in pošlje kadar in kamor je potreba na lice mesta tudi svojega strokovnjaka v svrhu natančnega ustmenega poduka.

Obžalovanja vredno je pri tem dejstvo, da se je začelo v tem oziru neko nenaravno tekmovanje, ki ima svojo kal v okolščinah, kakoršnih tukaj, kjer je mesto zgolj zadružnim in narodnogospodarskim vprašanjem, ni smeti razpravljati.

Upajmo, da bode mogoče, kadar se poležejo burni časi, s pomočjo in po iniciativah visokega c. kr. poljedelskega ministrstva in Splošne Zveze na Dunaju, ki sta najodličnejši zaščitnici kmetijskega združništva, tudi v tem oziru ohraniti vse razpoložljive delavne moči skupnemu, smotrenemu zadružnemu delovanju v prid in prospeh našega agrarca.

Z doseženimi dosedanjimi vspehi, zlasti pa z napredkom, ki ga je storila Zadružna Zveza v svojem novem ustroju smemo biti zadovoljni, za kar gre v prvi vrsti priznanje vsem našim zadrugam, ki so se svoje Zveze vedno tako trdno oklepale in jej ostale tudi zveste.

Sklepam z iskreno željo, da ostane tako tudi v bodoče.

Kako naj nadzorstva in računski pregledovalci izpolnjujejo svoje dolžnosti.

(Predaval pri poučnem zborovanju v Mariboru dne 13. junija 1907 **Miško Reicher**, knjigovodja mariborske posojilnice).

Velemenjeni zborovalci!

Predno Vam podam načrt o izvrševanju, prečitati Vam hočem tozadevne zakonite določbe. (Lapajne — navod o snovanju in poslovanju slov. posojilnic, § 24, 25 postave z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70.)

Že iz zakona je razvidno, da je delokrog nadzorništva in računskih pregledovalcev težaven in poln odgovornosti.

Težaven največkrat radi pomanjkanja strokovnjaške zmožnosti, poln odgovornosti raditega, ker ju zadenejo dostikrat občutne posledice, ki nastanejo vsled površnega izpolnjevanja prevzetih dolžnosti.

Utegnil bi kdo reči: Saj imamo zakon o obligatorični reviziji, bo že revizor uredil, kar ni prav.

Tako mnenje je povsem napačno, kajti dolžnosti revizorja niso identične z dolžnostim nadzorništva in računskih pregledovalcev.

Tudi ne more nihče zahtevati, da iztakne revizor, ki dohaja navadno le vsako drugo leto to, kar je nadzorništvo zanemarjalo leta in leta.

Kdor hoče nadzorovati koga v izvrševanju njegovih dolžnosti, mora tudi poznati delokrog, ki je odmerjen dotičniku.

Nadzorstvo in računski pregledovalci morajo torej pred vsem študirati združna pravila in obstoječe zakonite predpise, s kojimi je načrtano delovanje načelstva.

V ta namen sklicuje naj načelnik nadzorstva sejo pred vsakokratno revizijo.

Tudi spretni računarji morajo biti tisti, ki preskušajo račune. Nezanosljiv računar ni nikdar dober računski pregledovalec.

Le člani, ki se v vsakem oziru zavedajo svojih dolžnosti in imajo potrebne zmožnosti, jih zamorejo izpolnjevati in le tedaj, če se od načelstva v vsakem oziru neodvisni.

Sorodniki ali taki, ki so v najožjih trgovskih in denarnih zvezah s slednjimi, ne morejo biti povsem nepristranski.

Tudi splošna zaupljivost ne sme igrati nikake vloge in krivo je, če se nadzoruje površno z razlogom, da so člani načelstva obče znani poštenjaki.

Preidem k izvrševanju.

To se razdeli na:

- a) spremembe združnikov;
- b) spremembe upravnega premoženja.

Ad a). Ker mora v zmislu zadružne postave biti število združnikov vsikdar razvidno iz zadružnega imenika, obrača naj se temu posebna pozornost.

Kako važno je to, razvidi se iz tega, da v slučajih konkurza ali likvidacije zadruga z neom. poroštvom razdelijo ev. doplačila jednako-merno med združnike.

Kako naj se to zgodi, ako zadruga niti ne ve, koliko združnikov šteje?

Kontrolira naj način sprejemanja, izstopov, izključenja in odpovedi združnikov. Ud nadzorstva oz. rač. pregledovalec, ki pozna pravila in zadružni zakon, zapazil bo takoj, da n. pr. A ni član zadruga, ker ni podpisal pristopne izjave, dasi je vplačal delež in da je B še vedno član zadruga z neomejenim poroštvom do konca l. 1907, če tudi je odpovedal svoj delež 15. grudna 1906 in se mu je izplačal meseca svečana 1907.

Če najdete med društveniki ime člana, ki je bil obsojen radi tatvine ali je zakrivil kako drugo hudodelstvo, predlagali bode, da se izključi. Ako je dotičnik obenem dolžnik zadruga, naročili bode, da se dolžna svota izterja pred izključbo.

V slučajih izključenja veljajo predpisi, kakor za odpovedi.

Ad b). Glede sprememb upravnega premoženja priporočam sledeče:

Pregledovanje vseh poslovnih knjig in vrednostnih zalog po nastopnem redu:

1. če je vsaka sprememba pravilno zaknjžena.

Knjigovodstvo je lahko pravilno v formalnem oziru, ne pa tudi v materijelnem, zato je treba preiskati, če se vsi zneski vpišejo v došli visokosti in če ni med zaknjženimi izdatki tudi takih, ki se ali sploh niso izplačali ali pa v drugi, kakor vpisani visokosti.

K temu je treba avtentičnih prilog, to so sejni sklepi, kontrolne knjige, poštni odrezki, razne pogodbe, dolžna pisma itd.

Pri izdatkih za upravne stroške gleda naj se na to, so li izplačani zneski bili tudi v istini potrebni, kajti sicer si poslujoči odborniki izplačajo lahko zneske poljubne visokosti kot odškodnino za uradovanje.

2. Če je knjigovodstvo kurentno in v tehničnem oziru pravilno.

K temu je pripomniti, da ne predpisuje zakon določenega sistema za knjigovodstvo, ampak le zahteva, da je treba voditi knjige, iz katerih se da vsikdar posneti gmotni položaj.

Prepričati se je treba, se li vse spremembe sproti prenašajo na nanašajoče se konte; kjer ni tega, sili naj se na izvrševanje, kajti le pri tekočem knjigovodstvu je mogoča kontrola.

3. Če se posluje v zmislu pravil in zakona.

Naše zadruga smejo poslovati le s člani in skoraj vsa pravila vsebujejo tudi določbo, da zamorejo člani načelstva dobivati posojila samo z dovoljenjem nadzorništva oziroma računskih pregledovalcev.

Gleda naj se na to, da se posojuje le članom, da si načelstvo ne dovoljuje samolastno posojil, da se sklicujejo občni zbori pravočasno, da se naznanijo spremembe v načelstvu trgovskemu sodišču in da se prijavijo v zadružni register trgovskega sodišča storjene spremembe pravil.

§ 87 zadružne postave pravi: Neizpolnjevanje predpisov glede naznanil, tičočih se ravno navedenih sprememb kaznuje se z globami do 200 K.

4. Če zadruga tudi razpolaga s premoženjem, ki ga izkazuje knjigovodstvo.

Ko so pregledane knjige, prešteje se v blag. dnevniku izkazana gotovina in to vedno v navzočnosti vsaj enega člana načelstva, preiščejo se in primerjajo z izkazi vrednostne listine, konstatira se uporaba oziroma vnovčenje kuponov ter nalozba in realizacija odvišne gotovine.

Kot gotovino smatrati je samo denar, ne tudi druge vrednosti in v zastavo sprejete predmete, ki so mogoče shranjeni z denarjem, pri tem pa tvorijo poseben račun.

5. Če so razne naložbe varne.

Kaj pomaga 10.000 K posojila, če je neizterljivo, ali 50.000 K naloženega denarja, ki ni mobilni, t. j., da ga v slučaju potrebe ni možno dvigniti, ker se ob času naložbe niste prepričali o gospodarstvu dotičnega zavoda.

Zato je treba temeljito preiskati dane in sprejete varnosti in se v dvomljivih slučajih vedno obrniti na našo Zadržno Zvezo za nasvete, ker ona zbog revizij natančno pozna vse zadruga.

Dokazilna pisma o terjatvah napram načelstvu shranjuje naj nadzorstvo, isto pa tudi naj oskrbi, da so varno shranjena ostala pisma zavoda.

Končno podam Vam še približno navodilo za revidiranje računa.

Znano Vam je, da morajo predložiti zadruga vsakoletni račun raznim oblastim.

Le-ta mora obsegati poročilo o gibanju glede stanja zadrušnikov, denarni promet, račun izgube in dobička ter bilanco, dalje skupni pregled o uspehih enega leta.

Že beseda sama pove jasno, kaj je denarni promet, cel obrat zadruga enega leta.

Ako ste se prepričali večkrat med letom, da so n. pr. razdelniki, t. j. specificirani izkazi o kakovosti prejemkov in izdatkov v redu, ne bode Vam delalo revidiranje nikakih težkoč, kajti le-ta je priprost prepis oz. sestava ravno omenjenih izkazov.

Swote vseh prejetih in izplačanih zneskov, kojim je prišteti še gotovino, tvorijo enoletni promet.

Ako ste še konstatirali, da so zneski, ki morajo dati v prejemkih in izdatkih jednake swote, pravilno sešteti, ste dognali pravilnost prvega dela letnega računa.

Mudnejše je kontroliranje bilance:

Kot podlaga za to opravilo služi naj Vam vedno bilanca predidočega leta, izvzemši, da gre za prvo upravno leto.

Na tej in na podlagi inventur, t. j. prepisov sprememb dotičnega leta iz posameznih kont glavnih knjig ter na podlagi razdelnikov preišče naj se točke za točko.

Navedem sledeči vzgled:

Posojilnica izkazuje v bilanci pro 1905:	
stanje posojil z	K 500.000
Glasom razdelnika in inventure izplačala je tekom l. 1906 posojil v znesku	» 100.000
	K 600.000
dolžniki pa vrnili tekom leta	» 50.000
Stanje posojil znaša torej koncem l. 1906	K 550.000

Če ste tekom leta dognali, da je kakšna terjatev postala neizterljiva, mora se še posebej odšteti od prej izkazanega zneska.

Popolnoma enako ravna naj se z ostalimi točkami, ki najbolj uplivajo na čisti dobiček.

Vrednostne listine vpoštevati je vedno po kurzni vrednosti, zaostale in predplačane obresti posojil treba je natanko preračunati.

Znesek zaostalih ne smel bi presegati zneska predplačanih obresti. Na redno plačevanje obresti sili naj nadzorništvo, kajti nobeden zavod ne more biti ponosen na velike swote zaostalih posojilnih obresti.

Z največjo natančnostjo preišče naj se račun vložnikom pripisanih obresti (debitorji).

Smelo trdim, da ni neprijetnejših slučajev za posojilničarja, kakor reklamacije radi napačno računjenih hranilnih obresti.

Da trpita vsled takih reklamacij ugled in zaupanje do zavoda, je ob sebi razumno, kajti nikdo ne išče uzrokov v človeški zmotljivosti, ampak povsod drugod.

Potem, ko se je nadzorstvo prepričalo po navedenem vzgledu še o ostalih aktivnih in pasivnih točkah, sešteje naj prve in druge; presežek aktiv čez pasiva je čisti dobiček dotičnega leta.

V dokaz, da se je preskušal letni račun, podpišejo naj vsi člani nadzorstva oz. računski pregledovalci blagajniški dnevnik, bilanco, inventure in razdelnike.

K sklepu še priporočam vsem, kojim je bil namenjen današnji tema, da se vsikdar udeležijo postavno določenih in vršičih se revizij in se poslužujejo nudeče se prilike, poučiti se praktično o izvrševanju svojih dolžnosti.

Načelstvo in nadzorstvo sta organa, ki delujeta v blagor ene celote.

Če je vsak teh na svojem mestu in delujeta oba iz veselja do stvari po svoji najboljši volji in vesti, imeli bodo ne le revizorji Zadržne Zveze, ki so nekaka postavna instanca, svoje delo olahkočeno, vsled česar se znižajo tudi revizijski troški, ampak bode dano tudi jamstvo, da bode naše slovensko zadrušništvo procvitalo tako, kakor želimo vsi skupaj in da to dosežemo, si obljubimo, da zastavimo vse svoje moči.

Bistvo in ustroj Raiffeisenskih in Schulze- Delitzskehiv posojilnic.

(Predaval pri poučnem zborovanju v Mariboru, dne 13. junija 1907 **Franjo Jošt**, ravnatelj «Zadržne Zveze v Celju».)

Velecenjeni poslušalci!

Dandanes se prepogosto sliši in čita, da bode ljudstvu pomagano in da se nam bode isto

ohranilo, ako se mu pripomore do gmotnega blagostanja s tem, da se začnejo snovati kmetijske zadruge najrazličnejše vrste in kmetijske posojilnice. Da se slovensko ljudstvo na Slovenskem in zlasti pri nas na Spodnjem Štajarskem otrese nekoliko bede, se mu mora pomagati poleg tega, da dobi po ceni živila, živino, orodje itd., da se mu omogoči dobiti po ceni denarja na posodo, kadar je v stiski, da ga oderuhi in neprijazni nam denarni zavodi preveč ne izžemajo in ne izkoriščajo njegovega neugodnega stanja. Da je potrebno osvoboditi naše ljudstvo še bolj tujega jerobstva, to so uvideli naši narodni boritelji že poprej, uvidevamo to pa sedaj še tembolj, ko vidijo, da tudi sosedje ne drže križem rok in da prežé na vsako ped slovenske zemlje, kakor jastreb na svojo ubogo žrtev — na svoj plen.

Predno se lotim prave točke, naj se ozrem nekoliko v preteklost. Potrebo, da se mora na gospodarskem polju osvoboditi tako poljedelec kakor rokodelec, uvidela sta že v prvi polovici pretečenega stoletja nemška moža Raiffeisen in Schulze-Delitzsch, katera sta začela prva snovati v Nemčiji konzumna društva in pozneje posojilnice po načelih vzajemnosti, po principih skupne zaveze. Po spojenih nazorih obeh teh mož nastale so pozneje naše prve slovenske posojilnice, katere so nekaka špecialiteta med avstrijskimi posojilnicami, ker so združili naši rojaki, kateri so med nami začeli prvi snovati posojilnice in v tem oziru gre vsa čast bratoma Mihaelu in dr. Josipu Vošnjaku, vse dobre točke iz načel Raiffeisenovih in Schulze-Delitzschevih in priredila pravila za slovenske posojilnice, naslanjaje se na obstoječ zadružni zakon.

Da se zamoremo natanko poučiti o bistvu Raiffeisenskih posojilnic, o katerih hočem danes govoriti, potrebno je nekaj splošnih pripomb.

Kaj so posojilnice?

Posojilnice sploh so zadruge, katere imajo namen, pomagati svojim zadružnikom (članom) z denarnimi posojili na eni strani, na drugi strani pa vzpodbujati ljudstvo k varčnosti in ga napejljavati s tem k pravemu dobremu gospodarstvu. Zaradi tega imajo torej posojilnice dvojni namen, ker imajo pred očmi poleg materijelne podpore vedno tudi moralno zboljšanje in okrepčanje slovenskega naroda. Poleg tega se pa ne sme prezreti, da imajo posojilnice in druge slične zadruge precejšnji pomen tudi v narodnem oziru. Naše posojilnice uradujejo in naj bi uradovale izključno le v slovenskem jeziku bodisi pri občevarjanju s strankami, ali pri dopisovanju različnim uradom in oblastnijam. S tem dosežemo, da se slovensko uradovanje vedno bolj pospešuje ter da se raba slovenskega jezika čim dalje bolj razširja.

Vrh tega pa so imele in imajo posojilnice, kakoršne so se snovale v poprejšnjih letih še nek drug namen, o katerem bodem govoril tudi pozneje.

Glavni namen posojilnic je torej, kakor smo slišali, posojevanje. Kako pa bi se naj to posojevanje vršilo? Odgovor je pač lahek in tiči že v besedi zadruga — družiti se, z druženjem si medsebojno pomagati. Načelno naj posojujejo posojilnice, zlasti manjše posojilnice edino le na osebni kredit in sicer zaradi tega, da se posojilojemalcem stroški kolikor mogoče znižajo. Posojila na vknjižbo naj bi dajale posojilnice le v izrednih slučajih. Posojilnice, o katerih bodem govoril pozneje, takozvane Raiffeisenske posojilnice, posojil proti vknjižbi navadno itak dajati ne smejo.

Za posojevanje pa je treba denarja. Tega dobijo posojilnice v deležih, ali kot hranilne vloge, ali v obliki izposoji liz drugih denarnih zavodov; slednja pa naj bi se iskala le v posebnih slučajih, kajti načelo vsake male posojilnice naj bo, zbirati le domač denar, skušati, da ostane isti kolikor mogoče v domačem kraju ter da si zadrugarji pomagajo z lastnimi sredstvi.

Kakšne pa so po večini dosedajšnje naše posojilnice?

Starejše posojilnice po Spodnjem Štajarskem so osnovane večinoma po uzornih pravilih naše Zveze, katera pravila je sestavil oče slovenskega posojilništva g. M. Vošnjak in katera smo v teku 25 letnega obstanka naše Zveze razmeram in potrebam primerno spremenili in dopolnili. V teh pravilih so spojeni po večini nazori obeh poprej imenovanih nemških strokovnjakov na posojilniškem polju.

In da preidem na Raiffeisenske posojilnice, o katerih mi je danes pravzaprav razmotrivati, oglejmo si nekoliko njih bistvo, njih ustroj po naslednjem sestavku.

Če pregledamo uzorna pravila naše Zadružne Zveze, po katerih so se posojilnice dosedaj ustanavljale, skoro lahko rečemo, da so vse dosedaj obstoječe posojilnice pravzaprav tudi Raiffeisenovke in da dopuščajo ta pravila posojilnicam le v nekaterih točkah bolj proste roke in širši delokrog, to pa iz vzrokov, kakoršne bodemo slišali še pozneje, ko bodemo preresetavali posamezne bistvene točke pravil Raiffeisenskih posojilnic na drobno.

Zakon od 1. junija 1889 drž. zak. št. 91, kateri nam je pravzaprav še le ustvaril Raiffeisenske posojilnice, kateri obsega določila, kakoršnim morajo odgovarjati posojilnice te vrste, določa naslednje:

a) Zaveza mora biti neomejena.

b) Delokrog posojilnice se sme raztezati na gotov okoliš (nekaj občin, župnij, ali eden sodnijski okraj).

c) Visokost deleža ne sme presežati vsote 25 gld = 50 kron.

d) Čisti dobiček vsacega leta se mora dodati rezervnemu fondu.

e) Posojila se smejo dajati le zadružnikom.

f) Na menice se ne sme posojevati.

g) Visokost obresti za posojila z vsemi postranskimi pristojbinami vred ne sme presežati obrestne mere za hranilne vloge za $1\frac{1}{2}\%$.

Kaj je torej razloček med večino sedaj obstoječih posojilnic in med Raiffeisenskim posojilnicami, kakoršne v novejšem času snujemo in katerih potrebo v sedanjih razmerah naglašamo??

a) Rekel sem, da mora biti zaveza neomejena. Treba nam je sedaj vedeti, kaj je zaveza sploh? Vsak zadružnik, kateri k zadrugi pristopi, mora podpisati zadružno pogodbo, t. j. pravila oz. pristopnico in mora plačati vsaj eden zadružni delež. Če ima tedaj posojilnica omejeno zavezo se to pravi, da je ud zavezan za vse zadružne obveznosti najpoprej s tem celim deležem in postava določa, da je zavezan tudi še z enkrat tolikim zneskom, torej z zneskom podvojenega deleža. Pravila pa lahko tudi določajo, da je zavezan zadrugar tudi z večkratnim zneskom deleža, n. pr. s petkratnim. Poznam eno posojilnico, katera ima omejeno zavezo, katere pravila pa določajo, da so zavezani člani poleg z deležem še z 9 kratno visokostjo deleža, torej z zneskom 10 kratnega deleža. Če bi namreč kje, kar pri nas na Slovenskem Bog obvaruj, prišlo do tega, da bi se morala posojilnica razdružiti in bi se pokazale pri razdružbi kake izgube, bi moral za pokritje takih izgub ali obveznosti dati vsak zadružnik prvič svoj delež in ako bi za pokritje vseh zadružnih dolžnostij ne zadostovali deleži, bi moral vsak zadružnik došteti iz svojega še toliko kolikor je znašal njegov delež, če pravila niso drugače določila, oziroma bi morali došteti vsi zadružniki brez izjeme enake vsote, katere pa seveda ne bi presežale visokosti njih zaveze. Da se kaj takega ne pripeti, je treba seveda velike previdnosti pri dovoljevanju posojil in umnega gospodarstva od strani načelstva. Če pa ima zadruga neomejeno zavezo, kakoršno predpisuje zakon od 1. junija 1889 Raiffeisenskim posojilnicam, je zavezan vsak zadružnik posojilnice poleg s svojim deležem tudi še s celim svojim premoženjem za vse obveznosti posojilnice. In s tem je povedano vse, zakaj po nekaterih krajih ni bilo mogoče zjediniti snovateljev posojilnice na neomejeno zavezo.

Z ozirom na zaupanje pa, katero mora uživati vsaka posojilnica brezpogojno je seveda boljše, da ima ista neomejeno zavezo, ker ji ljudstvo rajše zaupa hranilne vloge, za katere dajejo včasih posojilnice, katere imajo neomejeno zavezo več varnosti, kakor marsikatera hranilnica. Ako ima pa posojilnica omejeno zavezo, pridobi posojilnica le ondi kmalu zaupanje občinstva, ako so deleži precej visoki in ako že vsaj nekaj časa dobro napreduje. Visokih deležev pa pri Raiffeisenskih posojilnicah zopet ne maramo. Sicer pa je veliko tudi na tem ležeče, kakšno je načelstvo, kakšno zaupanje isto uživa pri prebivalstvu in ako ono vestno in natančno oskrbuje vse posojilnične posle.

Na vsak način je boljše, da imajo posojilnice neomejeno zavezo in naša Zveza je in bode tudi vedno priporočala le posojilnice z neomejeno zavezo.

b) Slišali smo nadalje: Delokrog posojilnice se sme raztezati le na kak manjši okraj, več sosednih občin ali župnij.

Ravnotako kakor glede zaveze nastanejo lahko pri ustanavljanju nove posojilnice tudi glede te točke težkoče in ovire.

Dobro je če načelstvo vse člane pozna po njih premoženju in značaju in to pa je le mogoče, če so člani iz manjšega okrožja. S tem je delovanje jako olajšano in udje načelstva, ki opravljajo posle, prihranijo sebi in zadružnikom mnogo časa in potov.

Na drugi strani pa je včasih tudi dobro in morda celo potrebno, da sme posoditi posojilnica kakemu izven okrožja stanujočemu človeku, česar pa seveda ne sme storiti, ako jej pravila tega ne dopuščajo, ker bi zadela posojilnico v nasprotnem slučaju, ako prekorači svoj delokrog, občutljiva kazen, kakoršno določa zakon. Mogoči so slučajji da pride kdo, ki stanuje izven posojilniškega okrožja, ki je popolnoma zaupanja vreden in prosi posojila. Ima sicer v domačem okraju tudi posojilnico, a ne more ali noče iz gotovih vzrokov tam prositi. V takih slučajjih nastanejo seveda za Raiffeisenske posojilnice težkoče, katere mora načelstvo po svojem najboljšem preudarku odstraniti znati. Vendar ti slučajji niso tako gosti, da ne bi smeli svetovati, snovati Raiffeisenskih posojilnic, ker dobrote, katere te posojilnice na drugi strani uživajo, gotovo popolnoma odtehtajo take in enake pomisleke. Tudi v tem oziru je naša Zveza zlasti v poslednjem času uvaževala ugodnost omejenega okrožja, to pa še zaradi tega tembolj, da se posojilnice medseboj obvarujejo škode. Lahko se namreč pripeti, da se kdo zadolži najpoprej pri domači posojilnici, potem pa ko potrebuje zopet novega posojila, ko še prvega ni vrnil in ko tega novega posojila ne dobi več od

domače posojilnice, pa gre k sosednjemu zavodu in naredi tudi tam dolg, če je mogoče. Naenkrat pa se pripeti, da dotični dolžnik postane insolventen, to se pravi, da ne more več izpolnjevati svojih obvezanostij, ker ga vsi upniki začnejo tožiti, ali da obuboža vsled elementarnih nezgod, kakoršnim smo izpostavljeni vsi; kdor je prvi vknjižen na posestvu isti pride do svoje terjatve, drugi upniki pa zgube, ako skupilo ne znaša toliko, da bi zadovoljilo lahko vse upnike, kateri so se še-le pozneje oglasili oz. svoje terjatve prijavili: In takih slučajev bi se dalo naštetih še več. Posojilnice dolžnost je pa tudi, da varuje po možnosti i poroke eventualne škode.

Ker z ozirom na omejen delokrog načelstvo funkcionarji poznajo skoraj osebno vse zadruženike po njih značaju in premoženju, naj preskrbujejo Raiffeisenske posojilnice istim tudi gospodarske in gospodinjske potrebščine kakor semena, umetna gnojila, stroje itd.

c) Visokost deleža ne sme presežati svote 25 gld = 50 kron.

To se pravi, deleži naj bodo kolikor mogoče nizki. Raiffeisen je sploh deleže izključil, Schulze-Delitzsch pa jih je na vsak način hotel imeti. Tudi v tem oziru se je lahko zjediniti zlasti pri sedajšnjih odnošajih, ko je treba snovati takozvanih kmetijskih posojilnic. Naravno je namreč, ker se hočejo udje medsebojno podpirati, da ne smejo iskati od zadruga, to je od svojih deležev nobenih ali vsaj ne prevelikih obresti in ker naj bi deleži ravno ne prinašali nobenih obresti je dobro, da so deleži mali. Sicer se da pa tudi v tem oziru pomagati onim članom, kateri lahko vložijo velike vsote v deležih, da vložijo po več deležev, kakor imajo to vpeljano že sedaj nekatere naše posojilnice in da se določi potem za lastnike prvoimenovanih to je za take, kateri niso ob enem dolžniki, primerno obrestovanje. Pri tem se namreč nikakor ne sme prezreti, da so deleži denar, ki stalno ostane v posojilnici, ker se jih ne more brez odpovedi vzdigniti tako, kakor n. pr. hranilne vloge in da si pridobi posojilnica s tem mnogo upravnega premoženja. Ker pa morajo imeti posojilnice, o katerih govorimo, vedno in vedno pred očmi poglobitno svojo nalogo, pomagati posojilojemalcu po ceni do posojila, je toraj gotovo vse hvale vredno, da se določijo nizki deleži, da sprejme dolžnik pri doštjetju posojila kolikor mogoče največ na roko.

d) Ves čisti dobiček vsacega leta se mora dodati rezervnemu fondu.

Prav je sicer, da skrbi posojilnica, da narašča rezervni zaklad čedalje bolj, ker služi ta rezervni fond le za poravnanje slučajnih izgub in se ga ne sme nobeden zadrugi dotakniti.

Na drugi strani pa je včasih vendar le dobro, ako sme občni zbor določiti kak znesek iz čistega dobička ne le za dobrodelne in druge koristne namene, (slednje dopušča namreč tudi zakon od 1. jan. 1889) ampak včasih tudi še za bodisi katerikoli drug namen, česar nam ni treba tukaj posebej povdarjati. Marsikomu bode znano, koliko so nekatere, zlasti večje posojilnice, dosedaj v tem oziru že žrtvovale, in bodo še žrtvovati morale. Pri tem pa se naj nobena posojilnica nikdar ne vmešava v strankarske boje in naj se skuša vedno vzdržati nad osebnimi prepiri.

Da pa tudi glede te točke ne prezremo dobre strani Raiffeisenskih posojilnic moramo vendar povdarjati, da te posojilnice ravno ne smejo gledati doseči Bog ve koliko dobička, ker hočejo po ceni posojevati in da smejo, ako potreba že ravno nanese, za eden ali drug zgoraj navedenih namenov določiti kako vsoto na kak drug način, katerega načelstvo za dobro spozna tako, da ji tudi v tem oziru niso roke popolnoma vezane. Če se pa dovoli kaj iz uradnih stroškov, se čisti dobiček itak za toliko zniža in nazadnje je vse eno, ali dam za dobre namene z levico ali z desnico v našem slučaju, toraj iz čistega dobička, ali pa iz tekočih dohodkov kot uradni strošek.

e) Posojila se smejo dajati le zadrugi (udom, članom).

To jo popolnoma naravno in prav, vsaj bi bil vendar nesmisel, posojevati tudi nečlanom, kateri ne bi imeli nobenih zavez. Sicer pa morajo plačevati posojilnice, katere posojujejo tudi nečlanom ogromni davek, da-si je sedaj takih že malo. Mi pa hočemo, da so naše posojilnice, Raiffeisenske posojilnice, katere so ustanovljene in se bodo snovale izključno le za kmete, kolikor mogoče davka proste, ker odgovarja to našemu namenu, pomagati članom in njih varovati kolikor mogoče stroškov in ker bi morali ti sicer, če bi se delalo z nečlani in bi se plačeval velik davek, plačevati prav za prav ta davek zopet sami s tem, da bi plačevali ali visoke obresti od svojih posojil, ali pa da bi morali donašati za to še posebne prispevke.

f) Na menice se ne sme posojevati.

Menica je kočljiva stvar in je popolnoma prav, da se na kmetih naj ne posojuje na menice. Menica, zlasti potezke (Prima-menica) morajo se imeti v vedni evidenci, da ne zastarajo in če zapadejo je treba zopet pozvati dolžnika in poroke, da podpišejo nove, kar dolžniku zopet povzroči mnogo stroškov, zamude časa in potov. Da-si je včasih sicer dobro, da lahko posojujejo večje posojilnice tudi na menice, nimajo menice pri Raiffeisenskih posojilnicah prav za prav nobenega

pomena, ker se sme posluževati itak posojilnica tudi pri dolžnih pismih meničnega koleka, toraj brez velikega koleka.

Raiffeisenovke smejo dajati toraj posojila le na dolžna pisma in sicer na dolžna pisma brez vknjižbe, da celo tako, da ne sme stati na dolžnem pismu niti točka, katera bi dovoljevala, oz. s katero bi dolžnik dovolil vknjižbo posojila na svoje zemljišče. (Intabulations-Klausel). In to je nekaj, kar si moramo bolj natanko pogledati pri čemer se Raiffeisenske posojilnice, če se strogo vzame, nekoliko na slabšem za drugimi. Pripeti se namreč lahko, da pride porok, ali kdo drug v posojilnico in zahteva, da so to ali ono posojilo naj vknjiži na posestvo dolžnika, ker se je sicer bati, da pridejo drugi upniki spredaj in ker dolžnik slabo gospodari, da bode prišel na kant. Vsaka druga posojilnica lahko izroči dolžno pismo seveda takoj notarju, da prosi za vknjižbo, med tem ko pri Raiffeisenskih posojilnicah to ne gre. Kaj tedaj storiti? Treba je tako dolžno pismo Raiffeisenovke še le proti dolžniku iztožiti in še le potem ga je mogoče vknjižiti, da si tako posojilnica zavaruje svojo terjatev. Sicer pa je zavladata tudi v tem oziru v najnovejšem času drugačna praksa in sodišča navadno ne delajo ovir pri vknjiževanju zadolžnic Raiffeisenskih posojilnic. Seveda povzroči tožba stroške, kateri zadenejo tudi dolžnika, ali Bog pomagaj. Če se stvar pritira že tako daleč, potem so tožni stroški pač neizogibni. Zaradi tega pa je, kakor smo že večkrat slišali, pri dovoljevanju posojil treba velike previdnosti, treba je dobro presoditi premoženjske razmere in značaj prošnjika in porokov in potem ne bode posojilnica nikdar prišla v tak položaj, da bi morala koga tožiti. Sploh pa morajo posojevati Raiffeisenske posojilnice le za kratek čas, zakon pravi na 4 leta, ne smejo pustiti posojila predolgo zunaj in morajo vedno terjati delna odplačila na kapital. Vsled navedenega mislim, se da ovreči tudi ta ugovor, kateri bi se zamogel uvajati proti Raiffeisenskim posojilnicam in kateri bi bil menda še najtehtnejši.

g) Visokost obresti za posojila z vsemi postranskimi pristojbinami vred ne sme presežati obrestne mere za hranilne vloge $1\frac{1}{2}\%$.

To se pravi z drugimi besedami, posojilnica ne sme iskati preveč dobička, ker bi morali ta dobiček prav za prav zopet dolžniki (udje) plačevati, posojilnica pa hoče udom le pomagati, jim omogočiti po ceni kredit. Raiffeisenske posojilnice naj bi dajale od hranilnih vlog pač tako visoke obresti, če ne mogoče morebiti za kak $\frac{1}{2}\%$ višje, kakor vse sosednje, vsled tega, da bodo imele tudi kaj vlog; naj pa ne terjajo

od dolžnikov previsokih obrestij za posojila in je moje mnenje, da zadostuje popolnoma 1% zasluska. Če pa so uradni stroški mali in računar oz. načelstvo ne zahteva nikake odškodnine, bode zadostovalo še manj kakor 1% . Potem bode ljudstvo posojilnico rado poiskalo, če ji ima izročiti hranilnih vlog, se bode pa tudi rajše in z zaupanjem na njo obračalo, kadar išče posojila.

S tem upam, da sem vsaj površno dokazal, da imajo Raiffeisenske posojilnice glede vsake točke svojo dobro stran in da je mogoče eventualne pomisleke stvarno zavriniti, če primerjamo bistva Raiffeisenovk z ostalimi, kakor smo to storili ravno s tem, kar smo slišali.

Ako snujemo toraj posojilnice, v katerih pravila vzamemo tudi določila postave od 1. jun. 1889 — Raiffeisenske posojilnice — si moramo natanko zapomniti in snovateljem obrazložiti na kratko sledeče najvažnejše točke. Posojilniško okrožje naj ne preseza enega sodnijskega okraja. Združi se naj po več občin ali župnij, če ni ena sama tako velika, da bi imela svojo posojilnico.

Denar si izposojevati pri drugih denarnih zavodih sme posojilnica le v veliki sili in v izvanrednih slučajih, ker ne sme imeti posojilnica nikdar namena, delati denarne kupčije, ampak mora zbirati domač denar, katerega imajo odveč ljudje v domačem kraju in se mora le isti zopet izposojevati — izposojevati pa le na bolj kratke obroke, ob katerih dolžnik zopet lahko posojilo vrne.

Posojuje se naj le na osebni kredit proti poročtvu in sicer do kakega gotovo določenega zneska, recimo do 500 K. Kdor potrebuje večje posojilo, naj se obrne na kak večji denarni zavod, vsaj imamo že dovolj posojilnic s širšim delokrogom in je tudi nekaj hranilnic, hvala Bogu, že v slovenskih rokah. Izposojuje se naj v prvi vrsti le kmetom in obrtnikom za nakupovanje žita, živine, orodja itd., kakor smo že poprej rekli, na kratke obroke. Kdor potrebuje posojilo za izplačilo dedščine, stavbo hiše ali kaj enacega in ve, da istega ne bode mogel kmalu vrniti, ampak da ga bode ostal dolžan več let, naj si izposodi denar iz hranilnice ali iz kake večje posojilnice in naj pusti posojilo vknjižiti, ker bode plačeval potem manj obresti.

Načelstvu posojilnice naj bodo po možnosti vsi udje znani po premoženju in značaju, da se zamore vedno takoj presoditi, je li prosilec zaupanja vreden in kako dolgo se ga sme za posojilo čakati. Poznamo lahko tega ali onega človeka po obrazu in se nam zdi, da je povsem poštena duša, a misli ne poznamo nobenemu. Saj nam že star pregovor pravi: «Previdnost je mati modrosti».

V načelstvo se naj izvoli razumne in previdne može, seveda je dobro, ako so ti ob enem premožni, kar pa vendar ni neobhodno potrebno, od katerih mož je pričakovati, da jim bode ljudstvo v vsakem oziru zaupalo ter da da bodo dobro gospodarili.

Poroki se morajo kolikor mogoče škode varovati in se mora že pri doštetju posojila v prvi vrsti ozirati na to, da je posojilojemalec sam dovolj trden in da se mu posodi na osebni zaup ali kredit le zaradi tega, ker je pošten, da se mu prihranijo stroški potovanja v bližnji trg ali mesto in pa stroški vknjižbe in pa da se ga vrh tega reši, da mu ni treba iskati pomoči pri kakem oderuhu. Poroki naj bi bili prav za prav nekako le kot formaliteta, katero zahtevajo pravila oz. zakoni.

In da pridem h koncu, pogledajmo si še, kake prednosti oziroma ugodnosti uživajo Raiffeisenske posojilnice, pred onimi, katere nimajo v svojih pravih zakonitih določil postave od 1. jun. 1889 in zakaj da so Raiffeisenovke v sedajšnjih razmerah umestne?

Pred vsem je omeniti, da smejo rabiti Raiffeisenske posojilnice pri zadolžnicah enojni kolek po menični lestvici I, med tem ko morajo kolekovati druge posojilnice svoje zadolžnice po lestvici II in ako so posojila dana na osebni kredit proti poroštvu morajo kolekovati te posojilnice dolžna pisma z dvojnimi kolekom, to se pravi za dolžnika mora biti enkratni kolek in še enkratni za poroke. Ta kolek pa znaša že sam precej, zlasti če je posojilo nekoliko večje in o čemer se lahko prepričamo, ako pogledamo kolkovno lestvico. Posojilojemalcu se pri Raiffeisenskih posojilnicah toraj stroški izdatno olajšajo s tem, da plača tako nizek kolek.

Nadalje so Raiffeisenske posojilnice po novem davčnem zakonu od 25. okt. 1886 drž. zak. št. 220 vsacega pridobninskega davka popolnoma proste, med tem ko morajo plačevati druge posojilnice precej občutljiv davek.

Vrh tega pa pristojajo Raiffeisenskim posojilnicam še nekatere druge olajšave pri kolekovanju različnih vlog pri ustanovitvi, pri dopisovanju javnim oblastim in uradom izven sodnega postopanja.

Ako toraj pomislimo, da so ustanovljene Raiffeisenske posojilnice le za male kmetske okoliše, so te ugodnosti velike važnosti, katerih nikakor ni smeti prezreti. Slednjič pa vemo tudi, da podpirajo Raiffeisenske posojilnice tudi razne oblasti z brezobrestnimi posojili in da bode treba tudi nam misliti na to, in stopiti pred deželne zборе s prošnjo, naj podpirajo na enak način tudi snovanje Raiffeisenskih posojilnic, katere pa ostanejo pod našim okriljem. Če toraj da n. pr.

deželni odbor štajarski nemškimi posojilnicam lahko tako veliko vsoto na nizke obresti ali celo brezobrestno, kakor čitamo v raznih poročilih, moral bode enako, če hoče biti dosleden, poseči nekoliko pod rame i našim slovenskim posojilnicam. Našim poslancem pa stvar že sedaj priporočamo v preudarek, da bodo zamogli svojčas dotične prošnje po potrebi primerno podpirati.

Ako konči čisto na kratko reasumiramo, kar smo slišali in rekli, označimo lahko ustroj Raiffeisenovih posojilnic prav na kratko tako-le:

Vsaka Raiffeisenova posojilnica naj obsega določeno, omejeno, ne preveliko okrožje. Posojilnico naj vodijo občani sami in sicer brezplačno. Le računar naj dobi primerno nagrado. Zaveza naj bode neomejena in deleži kolikor mogoče nizki, da dobi oni, kateri je primoran se zadolžiti, kolikor največ mogoče na roko.

Naj se skuša doseči, da se stečejo v domačo posojilnico vsi po posojilničnem okolišu raztrešeni denarji, kar bode tem lažje doseči, če pozna vodstvo vse občane dobro. Posojuje se naj le na dolžna pisma (menice so itak že po postavi izključene) in na kratke obroke brez vknjižbe. Poroki naj se varujejo škode.

Ves čisti dobiček se mora pridevati rezervnemu zakladu. Nobeden član se istega ne sme dotakniti in nima nobene pravice do rezerve tudi za slučaj, ako bi se morala posojilnica razdružiti (likvidirati). V tem slučaju se ima dotlej prihranjena rezerva naložiti obrestonosno tako dolgo, dokler se ne ustanovi nova posojilnica, katera ima enak namen in katera to rezervo zopet v svojo last prevzame.

Deleži naj bodo nizki in naj ne dobivajo zaradi tega nobenih obresti ali dividende.

Snujejo se naj toraj Raiffeisenske posojilnice, to je: kmetske ali ljudske posojilnice po določilih, katere smo ravnokar slišali, povsod tam, kjer so iz zgolj narodno-gospodarskih ozirov potrebne. Če je dosti dobre volje, našle se bodo tudi sposobne moči za vodstvo. Če pa bi kdo hotel reči, da bodo zapeljevale take posojilnice ljudstvo k zadolževanju, mu prav lahko odgovorimo, da baš to ne bode mogoče, če se nekoliko organizujemo, ker bode moral vsak prositi posojila le doma in ga bode tam tudi dobil, če bode zaupanja vreden, med tem ko mu bode vsaka druga posojilnica, ako bi nje prišel prositi lahko rekla, mi ti ne damo, vsaj imaš doma posojilnico, ali pa damo ti le, ako prineseš priporočilo od domače posojilnice. Na sedežih okrajnih sodišč pa, kjer žal še sedaj nimamo posojilnice ali hranilnice v naših rokah, naj se osnujejo posojilnice s širšim delokrogom, z delokrogom, kateri se naj razteza čez cel sodni okraj, pa tudi ne izven tega. Tudi more-

bitni ugovor, da delajo posojilnice konkurenco hranilnicam je ničev iz različnih razlogov. Saj vidimo kako uspešno delujeta n. pr. v Celju pod eno streho posojilnica in Južnoštajarska hranilnica.

Rodoljubi, katerim je na tem, da se otme slovensko ljudstvo gmotnega propada in da se odveže zavozljanih denarnih spon, naj se združijo in naj snujejo kmečke posojilnice in druge zadrug, dokler še ni prepozno. Zadružna Zveza je vedno pripravljena pomagati pri snovanju novih posojilnic in jo bode veselilo, ako bode kar najbolj mogoče pripomogla k boljšemu blagostanju slovenskega naroda. Naša Zveza ima pripravljena uzorna pravila za snovanje novih posojilnic in zadrug vsake vrste.

Upam toraj, da se bodo rojaki iz vseh krajev v bodoče pogosto obračali na našo Zadružno Zvezo ter da se osnujejo Reiffeisenske posojilnice še povsod tam, kjer so iz narodno-gospodarskih ozirov potrebne in umestne, upajmo pa tudi vsi, da bomo zaželjeni vzvišeni cilj po trudapolnem delu tudi dosegli!

Ustanovitev kmetijskega oddelka za uporabljanje in razpečavanje živine na Dunaju.

Splošna zveza kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju je uvidela potrebo, oživotvoriti v svojem okvirju nekako mesto oz. urad za boljše uporabljanje in razpečavanje živine kot poseben oddelek, kakor imajo take naprave n. pr. že v Nemčiji nekatera mesta kakor Hamburg in druga. V to svrhu je povabila k skupnemu posvetovanju kmetijske zadružne zveze in druge kmetijske glavne korporacije iz cele Avstrije. To zborovanje se je vršilo na Dunaju dne 10. in 11. junija t. l., pri katerem sta zastopala Zadružno Zvezo v Celju gg. Franjo Jošt in Vladimir Pušenjak. Zborovanje je bilo prav dobro obiskano in so se ga udeležili odposlanci povabljenih korporacij iz vseh dežel Avstrije v velikem številu. C. kr. poljedelsko ministrstvo je zastopal dvorni svetnik g. dr. Ertl. Predsednik Splošne zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju g. baron dr. P. Störck, je pojasnil začetku zborovanja natančno vzroke, ki govorijo za oživotvorjenje nameravane ureditve ter je dal tudi navodila za notranjo ureditev in naloge iste. Povdarjal je, da bode dosledno potrebno ustanoviti podobne naprave tudi v drugih velikih mestih Avstrije. V debati, v katero so posegli zastopniki različnih dežel se je vsestransko

in enoglasno pritrdilo predlogu Splošne zveze in so prizadete korporacije obljubile, nameravano ustanovitev podjetja vsestransko podpirati. Nato se je vršilo konstituiranje s tem, da se je volil sprva kuratorij, kateremu bode pristajalo vrhovno vodstvo cele akcije in potem ravnateljstvo, ki bode pravzaprav vodilo poslovanje. Upati je, da bode zamoglo to podjetje oz. ta naprava za boljše uporabljanje in razpečavanje živine pričeti s svojim poslovanjem že do prihodnje jeseni. Mi to srčno želimo v prid našemu kmetovalcu!

Zimski večeri.

(Nadaljevanje.)

Sedmi zimski večer.

Janez. Danes upam, da bom rešen vseh dvomov.

Jožef. Vse, kar ti je nejasno, bom rad razjasnil, kar odkritosrčno vprašaj!

Janez. Če bi sam rabil posojilo, bi mi bilo zelo neprijetno, da bi o tem cela župnija zvedela. Če vsi udje načelstva in nadzorništva o dogodkih, ki se vršijo v posojilnici, svojim ženam pripovedujejo, izve cela župnija, da sem si denar izposodil.

Jožef. Dragi prijatelj! Dolgove delati v ta namen, da se zboljša posestvo ali se zadolžiti radi nesreče ni dandanes, ko imamo denarno gospodarstvo, nobena sramota. Glavno je, da dolžnik dolgove plačuje. Zaničevanja vredni so le oni, ki lahkomišeljno dolgove delajo in tuhtajo, na kak način bi koga goljufali.

Sicer pa je za molčečnost v posojilnici popolnoma preskrbljeno. V načelstvo in nadzorništvo se volijo le resni in značajni možje, ki znajo molčati, a ne «stare babe». Določena je tudi kazen za one ude načelstva in nadzorništva, ki bi posojilnične zadeve na veliki zvon obešali. Če si izposodi kdo denar od kakega znanega «kmečkega prijatelja», tudi ne ostane dolg dolgo prikrit sosedom, ker tak kmečki prijatelj lazi vedno okrog hiše, šteje drevesa v gozdu, ogleduje živino v hlevu, vinograde itd. in vedno tuhta, na kak način bi svojega dolžnika oškodoval, oziroma spravil na boben.

Janez. Glede molčečnosti sem popolnoma potolažen. Kaj se pa zgodi, če porok umre?

Jožef. Če porok umre, mora dolžnik skrbeti za drugega poroka, ker je težko siliti dediče, da naj prevzamejo poroštvo.

Janez. Popolnoma sem zadovoljen s tem odgovorom, vendar mi leži še nekaj na srcu. So tudi žene lahko članice posojilnice? Če n. pr. mož umre, lahko pride žena v veliko zadrego, če mora posojilo kmalu vrniti, ker sama ne more biti članica posojilnice. Bilo bi tudi umestno, da so tudi žene lahko članice posojilnice.

Jožef. Za to je že v pravilih preskrbljeno, pač pa nimajo glasu na občnih zborih in morajo imenovati zastopnika, ki mesto njih glasuje in se udeležuje posvetovanj na občnih zborih.

Janez. V tej točki ti pa moram odločno nasprotovati, ko praviš, da žene nimajo glasu. Spomnim se na svojo ženo, ki je že večkrat dokazala, da ima dober in močan glas. Pa pustimo šalo na stran! Spet je čas minil, kakor bi pihnil in vendar še bi to in ono rad povprašal; upam, da še bodeš žrtvoval par uric v to, da mi kot sitnemu radovednežu še to in ono pojasniš.

Jožef. Vedno rad, ker sem vesel, da se tako zanimaš za vsako stvar. Z Bogom!

(Nadaljevanje sledi.)

Zadružne in gospodarske vesti.

Poziv!

Številka 1 letošnje «Zadruga» nam je skoraj popolnoma pošla, četudi se je iste tiskalo nad 10.000 izvodov.

Ker pa se po istej vedno povprašuje, uljudno prosimo vse one zadruge, društva in posameznike, ki imajo od 1. številke Zadruga na razpolago po več izvodov, da nam enega vrnejo.

Vsem, ki bodo to storili izrekamo že naprej prisrčno zahvalo!

Uredništvo in upravništvo «Zadruga».

Obresti deležev pri Zadružni Zvezi znašajo glasom sklepa občnega zbora za leto 1906 z ozirom na prvo zaključeno upravno dobo 4%. Vsem zadrugam smo razposlali takoj po občnem zboru okrožnico s pozivom, da nam vpošljejo tozadevni odrezek, ki ga imajo pri deležni listini, da istega vnovčimo ali pa da na podlagi istega pripišemo obresti v tekočem v dobro. Opozarjamo toraj vse zadruge, da to čim prej store, da bode to delo poprej izpod rok. Brez obrestnega odrezka, pa nikomur ne moremo izplačati pripadajočega zneska.

Kot potovalni učitelj za zadružništvo je nastavljen in nastopil pri nas službo pravnik g. Vladimir Pušenjak, ki je naš štajarski rojak in ki je dovršil v v tekočem letu zadružno strokovno šolo v Darmstadt in Nemčiji. Opozarjamo obenem na naše tozadevno naznanilo v uvodnem delu današnje številke Zadruga.

Nove hranilnice za otroke. — V Newjorku je izumel neki Amerikanec novo vrsto hranilnic za otroke. Hranilnica je navadne velikosti, kakor se jih dobiva po prodajalnicah od K 1'20 do K 5.— Izumitelj pa je vtaknil v hranilnico malo uro, katera se navije, kakor hitro se dene v hranilnico komad 50 stotink, za kateri je napravljena odprtina. Ura gre 24 ur. Če se hoče torej, da gre ura redno, se mora vsaki dan uložiti v to hranilnico ali skrinjico 50 stotink ali 10 cent. amerikanskega denarja. Tako se prihrani vsak teden 70 cent. ali v naši vrednosti K 3'50. Take hranilnice se prodajajo v velikem številu. Prav bi bilo, da bi se uvedle tudi pri nas.

Brošura „Snujmo vinarske in sadjarske zadruge“, katero smo založili, je že izšla in jo je dobiti pri našem upravništvu oz. v naši pisarni. Kdor bi jo želel, naj nam to naznani. Zlasti priporočamo marljivo prebiranje iste vsem kmetijskim bralnim in izobraževalnim društvom, pa tudi posameznikom. Segajte pridno po njej!

«O zadružništvu» je predaval pravnik Vladimir Pušenjak v akademickem društvu «Adrija» v Pragi. Predavanja so se udeležili skoro vsi člani in nekaj gostov, med njimi tudi g. dr. Ivan Žmavc, naš znani strokovnjak na polju narodnega gospodarstva. Predavatelj je podal jasno sliko o postanku, razvoju in pomenu zadružništva pri tujih narodih (zlasti v Angliji, Nemčiji in v Avstriji). Opozoril je na velikanske uspehe, katere je doseglo zadružništvo predvsem v Nemčiji in na Češkem, navedel pa je tudi zelo zanimive podatke v slovenskem zadružnem gibanju. Po predavanju se je razvil živahen razgovor. Gospod dr. Iv. Žmavc je iz teoretičnega stališča označil velik pomen zadružništva in rekel med drugim tudi sledeče: Zadružništvo je za kmečki stan zato tako važno, ker ga emancipira (osvobodí) od kapitala. Važna naloga zadrug je namreč, da preprečijo oduševstvo, izkoriščanje in izsesavanje, ki izvira iz prekupne trgovine, posebno pri špekulacijah na borzah. Borze so veliko zlo našega gospodarskega ustroja in zahtevajo dan na dan nešteti žrtve. Mi vsi smo sužnji borzijancev in židovskih kapitalistov, posebno pa naš kmet. Ti borzni špekulanti so največji izkoriščevalci človeštva sploh. Na gospodarskem polju še vlada vedno moč in nasilje. Mi imamo še staro rimsko pravo, ki je v bistvu nasilno pravo. «Moč pred pravico», je načelo našega gospodarskega ustroja.

Proti temu načelu pa se morame bojevati. To je tudi namen zadružništva. Le z združenimi močmi je mogoče se ustavljati premoči kapitala. Zadružništvo edino more res oprostiti kmečki stan sužnosti kapitala.

Bančno podružnico ustanovi v Celju, kakor poročajo časopisi, Češka Union banka (Böhmische Union Bank) Celjska podružnica bode podvržena podružnici, katero ima ista banka v Gradcu. Z delovanjem prične baje že 1. septembra t. l. Ali bi ne bilo bolj na mestu, če bi se potrudila ustanoviti v Celju, središču štajarskega Slovenstva, filijalko kateri izmed naših slovanskih bančnih denarnih zavodov? Naj prizadeti krog to prevdarjajo; pa tudi samostojna banka bi utegnila imeti tu hvaležno polje za prav uspešno poslovanje. Na delo rodoljubi!

Mednarodna zadružna alijanca v Londonu, sklicuje svoj VII. kongres, ki se bode vršil od 23. do 25. septembra t. l. v Cremoni v Italiji s sledečim dnevnim redom:

1. Narodna organizacija kmetijskega zadružništva; poročevalci so M. P. Blem, predsednik danskega osrednjega zadružnega odbora in profesor G. Raineri, ud državnega zbora, predsednik zveze kmetijskih zadrug v Italiji ter dr. M. Casalini, kot sotrudnik.

2. Zadruga za velenakupovanje; poročevalec William Maxwell, predsednik škotske velenakupne zadruga.

3. Zadruga kot pomočnica delavskemu in kmečkemu ljudstvu v vsakdanjem življenju; poročevalci so: Louis Bertrand, ud državnega zbora, ustanovitelj bruseljskega «Delavskega doma» (Maison du peuple) in G. Garibotti, odbornik italijanske Lega Nazionale v Cremoni.

4. Žena v zadružništvu; poročevalka gospa Treub-Cornaz, predsednica holandske lige ženskih zadrug.

5. Primerjanje zadružnega zakonodajstva v različnih deželah; poročevalec profesor Attilio Cabiati kot zastopnik italijanske Lega Nazionale.

Druge točke se smejo spraviti na razgovor z dovoljenjem odbora v kolikor to dopušča čas.

Kdor bi se želel udeležiti tega zborovanja dobi od Zadružne Zveze v Celju vsa potrebna natančnejša pojasnila.

Velika gospodarska razstava se je vršila v Pragi od 26. maja do 2. junija. Ta razstava je jasno pokazala, na kako visoki stopinji se že nahaja češko poljedelstvo. Zelo zanimiv je bil oddelek za govedo,

konje (pošumavske), ovce, koze, svinje in perutnino. Živinoreja je tudi na Češkem važen vir kmečkih dohodkov.

Kakor v vseh naprednih poljedelskih deželah tako je tudi na Češkem poljedelstvo v ozki zvezi z industrijo; kjer cvete poljedelstvo, tam cvete tudi industrija. To je pokazal poseben oddelek za kmetijske stroje, katerih je bilo 1554 od najmanjšega poljskega orodja do največjega parnega pluga.

V poljedelskem oddelku češkoslovenskega narodnopisnega muzeja so bila razstavljeni stara kmetijska orodja, stare knjige in listine, ki se tičejo poljedelstva, fotografije in modeli gospodarskih poslopjij, strojev, skupine in tipi iz kmečkega življenja. Vsak češki kmet je z veseljem gledal na te starožitnosti in veseli spomini so se mu vzbujali pri pogledu na te stare spomenike.

Knjižni in literarni oddelek je bil namenjen za moderne češke knjige o poljedelstvu, za gospodarske časopise in revije, posebno pa za združniške liste. Tu je bila tudi slika češkega Raiffeisna Kampelika, ki si je pridobil za češko združništvo neveljivih zaslug. Saj stoji češko združništvo v Avstriji na prvem mestu. Od nad 5000 avstrijskih kmetijskih zadrug imajo Čehi sami okrog 2000 zadrug.

Razstave so v našem modernem življenju velikega izobraževalnega pomena, zlasti pa gospodarske razstave. Ako gre človek na tako razstavo, se nauči več, ko če bi prečital celo vrsto debelih knjig. Tu vidi napredek našega modernega gospodarstva v primeri s stari primitivnim načinom pridelovanja, vidi pa tudi še marsikatero nedostatke.

Ravno ti nedostatki pa, katere odkrije taka razstava, so najmočnejša vspodbuda, da narod ne ostane na isti stopinji, ampak da napreduje in hiti naprej k boljšim uspehom in k boljši bodočnosti.

Vinska letina se nam v naših goricah ob Savinske dolini obeta letos kaj slabo. Zlahtno trto, ki je že poprej silno pešala, je letošnja huda zima uničila skoraj docela, a tudi Izabela s katero so naši vinogradi večinoma posajeni, je močno trpela. Ker ameriška trta v naših mrzlejših legah ne uspeva posebno dobro, se kaže našim goricam kaj slaba prihodnost. Umestno bode tedaj, če si bode marsikateri posestnik od svojih dosedanjih vinogradov ohranil le en del ter skušal tistega z najintenzivnejšim obdelovanjem ohraniti v večji rodovitnosti, večino pa posadil s sadnim drevjem, ki ne zahteva toliko truda in stroškov, pa daje ravno v naših legah vendar tako lepe dohodke.

Delo marljivih bučelic se letos posebno blagoslavlja. Tako bogate paše niso imele te ljubke živalice že mnogo let. Panji so v pravem pomenu besede naliti z najzlahtnejšo strdjo.

Le škoda, da je med nami le prav malo bučelarjev, ki bi zamogli prav izkoristiti marljivost svojih bučel. Večinoma se pri nas bučelarji še s starimi, nerodnimi panji z nepremičnim satovjem, med se odvzeti ne more in bučele pri obilni paši praznujejo, ker nimajo kam dati medu. Toda oni bučelarji, ki imajo panje s premakljivim satovjem, ti so pač letos na konju! Po dvakrat, trikrat so že lahko s točilom izmetali med in v par dnevih so živalice ob letos tako bogatih virih zopet napolnile izpraznjeno satovje. Apostoli modernega bučelarstva imajo letos pač posebno hvaležno delo, ko jim je možno, očitno pokazati naravnost čudovite vspehe modernega bučelarstva. V eni prihodnjih številkih priobčimo zanimiv članek «Prednost premakljivih panjev», ki ga je spisal odlični slovenski čebelar.

Škropimo tudi krompir! Lansko leto se je splošno tožilo, da krompir ni bil okusen. Nekaj je to pač povzročilo izredno mokro leto. Še več pa je zakrivila bolezen na listju, slična peronospori, ki je povzročila, da se je posebno v nekaterih krajih krompirjevo zelišče prav zgodaj osulo. Ponekodi škrope radi te bolezni tudi krompir s prav tisto zmesjo modre galice in apna, kakor trto in dosežejo prav tisti uspeh kakor pri škropljenju trte: krompirjevo zelišče se ne osuje pred časom, zato pa tudi gomolji bolje dozore, so, ker se jim vsebina skroba zdatno pomnoži, mnogo okusnejši ter ne gnijejo tako močno, kakor tam, kjer se ni škropilo. Vsekako bi bilo dobro, ko bi posebno naša kmetijska društva povzročila številne poskuse v tej zadevi in bi se potem vspehi takih poskusov tudi objavili. Naš list bode take objave vedno rad prinašal.

Generalni predsednik državne zveze kmetijskih zadrug v Nemčiji v Darmstadtu, tajni svetnik Viljem Haas je prejel komturni križec avstrijskega Franc Jožefovega reda z zvezdo in dr. Martin Jassbender član pruske poslanske zbornice in profesor na kmetijski visoki šoli v Berlinu pa je prejel red železne krone III. vrste. Imenovana gospoda sta odlična strokovnjaka na polju kmetijskega združništva ter jima na prejetih odlikovanjih častitamo.

Seznam jugoslovanskih zadrug, ki so bile po izidu junijeve številke «Zadruga» pa dosedaj registrirane v zadrugnih registrih trgovskih sodišč oziroma na novo ustanovljene.

Dolnji Humac na Braču (Dalmacija, okrož. sod. Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Sv. Rok ob Sotli (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Posojilnica za sv. Rok ob Sotli, vpisana zadruga z omejenim poroštvom.

Komiža (Dalmacija, okrož. sod. Split) Prva dalmatinska ribarska zadruga, uknjižena na ograničeno jamčenje.

Split (Dalmacija, okrož. sod. Split). Potrošna zadruga za državne in pokrajinske činovnike, registrirana z ograničenim jamstvom.

Sutivan na Braču (Dalmacija, okrož. sod. Split) Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Št. Janž pri Sp. Dravbergu (Štajarsko, okrož. sod. Celje) zadruga za rejo bikov v Št. Janžu pri Sp. Dravbergu, vpisana zadruga z omejenim poroštvom.

Spljet (Dalmacija, okrož. sod. Split) Krščanska zadruga pripomoči i štednje, registrirana na ograničeno jamčenje.

Velaluka (Dalmacija, okrož. sod. Dubrovnik) Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Velojluci.

Sv. Martin pri Slovenjem Gradcu (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Bikorejska zadruga v Smartnem pri Slovenjem Gradcu, registrirana zadruga z omejenim poroštvom.

Dobrova (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Hranilnica in posojilnica na Dobrovi, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Logatec (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Ljudska posojilnica v Logatcu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Radovanić (Dalmacija, okrož. sod. Kotor). Srpska zemljoradnička zadruga u Radovanice, protokolirano udruženje sa neograničenim jemstvom.

Računske zaključke za leto 1906 smo prejeli dosedaj od naslednjih zadrug in sicer:

Koroško: Črna, Glinje, Loče, Podravlje, Prevalje, Sinčavas, Slovenji Plajberk, Spodnji Dravograd, Suha, Sv. Lenart pri 7 stud., Šmihel pri Pliberku, Št. Jakob v Rožu, Št. Janž v Rožu, Št. Jurij na Zili, Št. Štefan na Zili, Tinje, Velikovec, Zila, Ziljska Bistrica, Žabnice.

Kranjsko: Bled, Cerklje, Cerknica, Črnomelj, Idrija, Knežak, Kranj, Krško (Centralna), Krško (Okrajna), Landol, Litija, Ljubljana (Glavna), Ljubljana (Kmetiska), Ljubljana (Spl. kred. dr.), Ljubljana (Učiteljska), Ljubljana (Učit. tisk. dr.), Logatec (Posoj.), Logatec (Mlekarna), Loškipotok, Metlika, Mirnapeč, Moravče (Posoj.), Moravče (Mlekarna), Mošnje, Novasušica, Postojna (Posoj.), Postojna (Mlekarna), Prestranek, Prevoje, Radeče, Radomlje, Ribnica, Skaručna, Slap, Sodražica, Staritrč (Posoj.), Staritrč (Mlekarna), Sv. Križ pri Kostanjevici, Škofjaloka (Posoj.), Škofjaloka (Vodovodno dr.) Smartno pri Litiji, Trebnje, Trnovo (Posoj.), Trnovo (Mlekarna), Tržič (Posoj.), Tržič (Lastni dom), Velike Lašče, Vremski Britof, Vrhnika, Zagorje na Pivki, Zagorje ob Savi (Posoj.), Zagorje ob Savi (Del. konz. dr.), Žužemberk.

Primorsko: Berseč, Bovec, Čežarji, Dekani, Dolina, Gorica (Ljudska), Kobarid, Komen, Koper, Lovran, Marezige, Nabrežina (Posoj.), Nabrežina (Obrt. gosp. dr.), Pobegi (Posoj. in konz. dr.), Podbrdo ob Bači, Podgrad,

Selo na Vip., Sežana, Skrilje, Trst (Posoj.), Trst (Trg-obrt. zadr.), Trst (Jadran), Vauganel, Veprinac, Volosko. Štajarsko: Braslovče, Brežice, Celje (Posoj.) Celje (Lastni dom), Dobrna, Dol, Fram, Gornja Radgona (Posoj.), Gornja Radgona (Kmet. dr.), Gornjigrad, Gotovlje, Jarenina, Konjice, Kozje, Ljutomer, Makole, Maribor (Posoj.), Maribor (Dom), Marija Snežna, Mozirje, Oplotnica, Ormož-ka, Ptuj, Rajhenburg, Rogatec, Slatina, Slovenska Bistrica, Sv. Benedikt v Slov. gor., Sv. Duh pri Lučanah, Sv. Tomaž pri Ormožu, Šmarje, Šmartno na Paki, Št. Ilj v Slov. gor., Št. Lenart v Slov. gor., Št. Peter pod Sv. gorami, Trbovlje, Velenje, Vitanje, Vojnik, Vransko, Žusem.]

Vse ostale nujno prosimo, da nam čim prej pošljejo svoje tiskane računске zaključke!

LISTNICA.

G. M. W. na L. Hvala V. z. m. na priznanju. Vedno se rad po možnosti potrudim, da vsakemu karnajhitreje vstrežem. Škoča, da Vas ni bilo v Maribor. Na svidenje na Koroškem!

G. M. L. v C. Oba navedena strokovna lista imamo naročena ter sta vsakomur, kdor se za nju zanima na razpolaganje.

G. R. W. v G. Tvrška oddaja sedaj tudi manjše množine nabiralnikov. Sporočajte koliko se jih naj naroči za začetek?

G. D. S. v M. Kakor smo slutili, tako je res. Za nas je stvar končana. Brezvestno napravljeno škodo bo treba poravnati.

G. B. K. v B. Že lansko leto smo sporočili vsem prizadetim gospodom natančne pogoje. Pismo več. Pozdrav!

Sl. M. z. v S. Zadeve glede članstva spravite kmalu v red, ker zapadejo kmalu revizije!

„Denarna centrala Zadrúžne Zveze v Celju“, izkazuje z 28. junijem 1907 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1906	K	113.790'—
Vplačani deleži	»	1.570'—
Skupaj	K	115.360'—
Izplačani deleži	»	—
Stanje deležev	K	115.360'—
Stanje pasivnih tekočih računov		
koncem leta 1906	»	1.530.409'19
Prejeti pasivni tekoči računi	»	1.220.902'76
Skupaj	K	2.651.311'95
Vzdignjeni pasivni tekoči računi	»	727.518'30
Stanje pasivnih tekočih računov	K	1.923.793'65
Stanje aktivnih tekočih računov		
koncem leta 1906	»	1.626.384'72
Izplačani aktivni tekoči računi	»	978.803'44
Skupaj	K	2.605.188'16
Vrnjeni aktivni tekoči računi	»	705.260'60
Stanje aktivnih tekočih računov	K	1.899.927'46
Gotovina, poštna hranilnica in na-		
ložbe	»	120.030'—
Denarni promet je znašal v juniju:		
prejemki	»	3.691.633'26
izdatki	»	3.686.913'91
Skupni denarni promet toraj v		
juniju (do 27./6. 1907.)	K	7.378.547'17

Priznано najboljšje

sejalnice vnovič zboljšane sestava „Agrikola“,

jeklene pluge,
brane, valjarje,

kosilnice za travo, deteljo in žita,

obračalnike, stroje za grabljenje sena in žita,

stiskalnice za grozdje in sadje,

hidravlične stiskalnice,

stroje za mečkanje in robkanje grozdja,

☞ mline za sadje, skropilnice ☞
☞ za trte in druge rastline, ☞

stroje za sušenje sadja in sočivja,

vrtilne pumpe za gnojnice,

izdeluje in razpošilja v najnovejših, odlikovanih sestavih

Ustanov. 1872.

PH. MAYFARTH & Co.,

1050 delavcev.

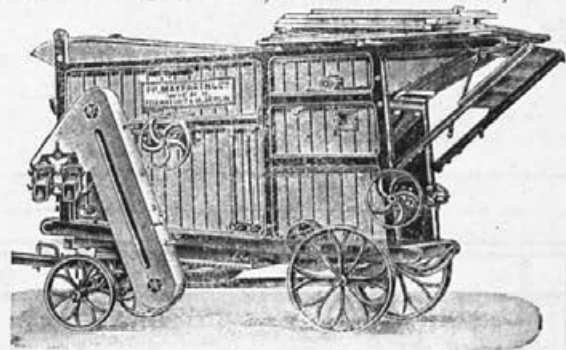
tvornice kmetijskih strojev, livarne in parne fužine **DUNAJ 2/1, Taborstrasse št. 71.**

Odlikovan z nad 500 zlatimi, srebrnimi kolajunami i. t. d.

Obširni ceniki s podobami brezplačno.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

mlatilnice s patentovanimi tečaji, prirejenimi za kolobarno mazanje (Rollen-Ringschmierlager). ročne, na vitel in motorne,

vitlje za vprežno živino,

stroje za snazanje žita, trijerje, stroje za robkanje koruze,

stroje za rezanico s patentovanimi tečaji, prirejenimi za kolobarno mazanje, da jih je možno goniti povsem lagotno.

stroje za parjenje krme, peči za štedilne kotle in vse druge kmetijske stroje

Zvezna tiskarna v Celju ▲ Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno, točno in ceno.

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K		100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik	kolek	5,-	Opravični zapisnik		5,-
B. Konto za posojila		7,20	Menice, slovenske		4,-
C. Konto za hranilne vloge	kolek	7,20	Skadenčna knjiga za menice		5,-
D. Konto za zadrugne deleže		5,-	Konto his		5,-
E. Razdelnik izdatkov		6,40	Zemljeknjižna prošnja		5,-
F. Razdelnik prejemkov		6,40	Rubrum za zemljeknjižne prošnje		4,-
G. Imenik društvenikov (register)		6,40	Obrazec U. Pristopni list		6,40
H. Denarni listek		1,-	V. Izkaz za rentni davek		4,-
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1,-	Fascikelni za dolžna pisma	1 par	90
K. Referatna pola za dolžnike		1,20	" " pristopne liste	1 "	60
L. Poročevalna pola za dolžnike		5,-	" " menice	1 "	60
M. Opomin ostalih obresti		1,-	Knjiga za naložen denar št. 600 K 70	kolek	2,40
N. Računski listek za posojila		1,-	" " izposojila št. 600 K 70	kolek	2,40
O. Konto hranilne vloge		7,-	" " inventar št. 600 K 70		2,40
P. Konto deleži in dividenda za sklepanje računov		7,-	Imenik (index) vlagateljev 195/548		1,20
R. Konto posojila		7,-	" " združnikov in dolžnikov 195/548		1,20
S. Izkaz o neposrednih pristojbinah		4,-	Zapisnik za sklepe načelstva 400 K 100		2,70
T. Računski zaključek		7,-	" " občnega zbora 400 K 70		2,70
Dolžno pismo		6,-	Ovitki za obrazce O., P., R., po 100 pol po		6,-
Navodilo kako sestavljati letne račune	komad	30			

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta šte. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

==== Družba za uvedbo ====

„hišnih hranilnih nabiralnikov“,

družba z omejeno zavezo.

Telefon št. 4.996.

DUNAJ, I. Seilerg. 4.

Ček. konto poštne
hranil. št. 88.098.

Pridobili smo za Avstrijo izključno prodajalno pravico

„Hišnih hranilnih nabiralnikov“

tvrdke Krištofa Cloeter na Dunaju

in vabimo slavne denarne zavode k naročbi.

Nabiralniki so iz jeklene pločevine prešani in zakovani ter se izdelujejo v dveh vzorcih*

Vzorec št. I,

je nabiralnik, ki se nahaja že dalj časa v prometu. Visok je 13 cm, dolg 10 cm, širok 6 cm. Nabiralniki se izdelujejo fino ponikljani. Na zadnji strani nabiralnika se nahaja priprava, ki omogočuje nataktni posebno lastnikovo visečo ključavnico. —

Cena kosu K 4'—

Vzorec št. II,

z novim, absolutno varnim zaporom. Ta nabiralnik je 13 cm visok, 8 cm dolg in 5 cm širok. Zaradi pripravne oblike in velikosti ga je mogoče lahko v žep vtakniti. Nabiralnik se izdeluje bruniran.

Cena kosu K 4'50.

Pri obeh nabiralnikih se nahaja na zgornji strani špranja, skozi katero je lahko mogoče spustiti petkronski srebrnjak. Vzorec št. II ima razven tega na ožji steni, posebno odprtino za papirnat denar. Na prednji strani je pritrjena tablica, na katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Najmanjša dobava znaša 100 kosov, dobavni čas pa krog 60 dni. Cene veljajo za Dunaj proti gotovemu plačilu. Za vtisk napisa je plačati jedenkratno plačilo za vse naročene in naknadno naročene kosove v skupnem znesku po 50 v od črke. V svrhu naročila se naj obračajo zadruga na Zadruga v Zvezo v Celju, ki vse potrebno oskrbi.

Dr. E. Volčič, Novo mesto (Rudolfovo, Kranjsko)

je uredil in izdal:

1. „Civilnopravdni red in sodni pravilnik“ z drugimi civilno-pravdnimi zakoni. — Knjiga je popolen zbornik pravil označene vrste; koncem tvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvaškem jeziku. Obseg XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 kron, poština 55 vin.
2. „Odvetniška tarifa“, določila o slovenskem in hrvaškem jeziku pred sodišči, sodne pristojbine. Obseg 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 v.

Knjigi se dobivata pri dr.-ju Volčiču in pri knjigotržcih.

Klajno apno,

katero se je skoz
14 let izorno ob-
neslo, se dobiva
najbolj po ceni pri

Mih. Barthel & Comp.

Dunaj X/3, Siccardsburggasse 44.

Popis in ceniki zastoj

Dopisuje se v slovenskem jeziku.

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

prodaja v vseh velikostih, najboljše iz-
delane, firma ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo

pri „Zadružni
Zvezi v Celju“

in pri

mnogih dru-

gih posojil-

nicah in hra-

nilnicah v

vseh slo-

venskih po-

krajinah.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELEN (Osrednja banka čeških hranilnic)

Podružnica na Dunaju
I. Wipplingerstrasse 22.

Centrala v Pragi
I. Ovocna ulice 15.

Podružnica v Brnu
Ferdinandova ulice 29.

Izvršuje vsakovrstne bančne transakcije: Tekoče račune. Uloge. Vrednostne papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Občinska, komunalna in okrajna posojila. Valute, devize, inkaso in izplačila. Financiranje gradenj javnih korporacij.

Izdaja in prodaja 4% bančne zadolžnice, katere se zamorejo uporabljati glasom zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavcije itd.

ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.

Izvede se povišanje lastnega akcijskega kapitala (IV. emisije). Rok vpisovanja in izplačila do 30. junija 1907. — Na željo prospekti. — Plačila se vršijo lahko v poljubnih obrokih in se obrestujejo po 4½%.

Natančnejša pojasnila
daje ravnateljstvo.

V najbližnjem času se otvori podružnica v Trstu.

10-3

Franc Nechvíle

tovarna vinogradniškega orodja, strojev za kletarstvo in kovinskih izdelkov

na Dunaju V/1, Margaretenstrasse 98/II.

Ustanovljeno 1882. Telefona št. 1556. Brzojavi: Nechvíle Telefon,

izdeluje:

Sadne in vinske stiskalnice, sadne mline.

Stroje in priprave za uporabljanje sadja.

Brizgalnice za sadno drevje, vozne in samotvorne, za male in velike obrate.

Priprave za namazanje in desinficiranje «Unicum», za pobeljenje sadnega drevja z apnom, nadalje za beljenje pročelij, kletarstev, hlevov itd.

Peronospora-brizgalnice patent »Austria«, sestav c. kr. kmetijske družbe na Dunaju.

Razprašilnike za žveplo «Vindobona».

«Kober», patent. priprave za vbrizganje ogljikovega sulfida, največji patentovan sestav s kontrol. pripravo.

Vinske sesalne in vse kletarske potrebščine.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☞ Gradec ☞ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja

Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX,

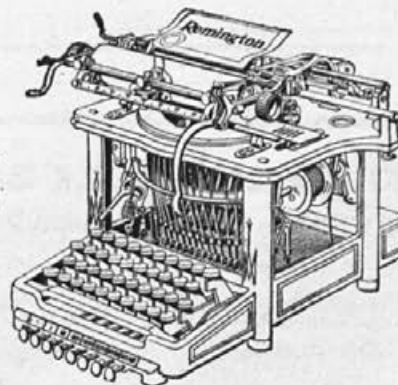
10-2

REMINGTON-BILLING stroji,

SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.

Specijalni katalogi zastonj in poštne prosto.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“, ▲ Narodni dom ②

za katero jamčijo okraji: **Gornji grad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vrnsko**
 polno varnost vlog in za njihovo, po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj
 hranilnih vlog **4.000.000 kron.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **torek in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje **po 4 od-totke** in pripisuje obresti pol-
 letno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da
 dobe isti popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri črt četrt odstotkov**, občinam
 in korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

POSJOJILNICA V CELJU „NARODNI DOM“ ▲ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrugnikov, kateri imajo vsega nad **88.000** kron vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 in pol milijona kron hranilnih vlog in nad **332.000 K** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 in en črt četrt odstotkov; posojilnica plačuje **rentni davek** sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti **5 in pol odstotnemu** in **5 odstotnemu** obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.

Zadruge!

Priobčujte v svojem strokovnem glasilu «Zadruga» letne računске zaključke in bilance ter sklicujte v našem listu tudi občne zборе, v kolikor je to z ozirom na mesečnik mogoče! Za prihodnje leto skušamo poskrbeti za to, da bode izhajala «Zadruga» bolj pogosto, ter da bodo zadruge objavljale lahko svoje oklice, povabila i. t. d. izključno le v «Zadrugi».

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavnica 2.000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predajme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicije.

Eskompt in inkaso menio. ——— Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne v-diga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Delniška družba „Alfa Separator“

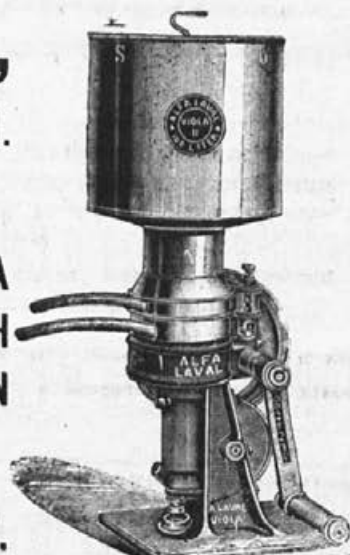

DUNAJ, XII/3,
Wienerbergstrasse št. 31.

**NAJVEČJA SPECIJALNA
TOVARNA MLEKARSKIH
PRIPRAV, STROJEV IN
== POSODE. ==**

Popolne oprave mlekarn.

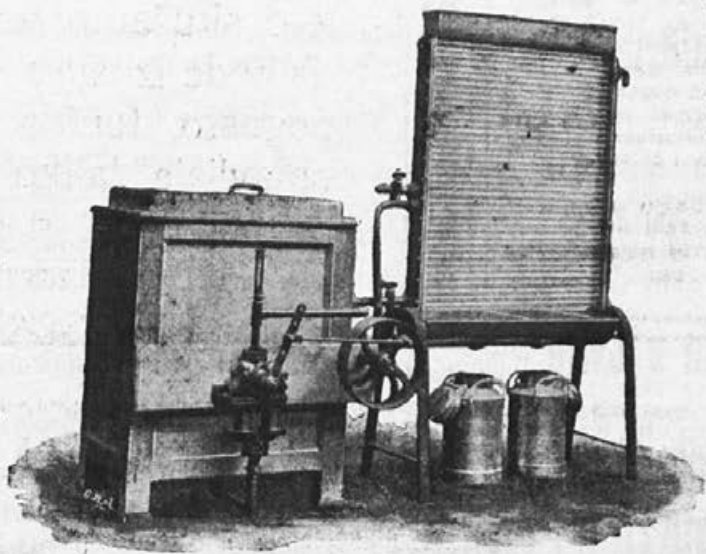
Originalni Alfa-Laval-posnemalniki model 1906

so višek popolnosti glede ostrega posnemanja in trpežnosti! Ne dajte se premotiti po navidezno ugodnih ponudbah od drugih strani, glasečih se na posnetke, in četudi so našopirjene z zapeljivim dostavkom: «sistem Alfa», temveč zahtevajte vselej izrecno le naše dosedaj neprekošene

ORIGINALNE Alfa-Laval-posnemalnice!

Hladilne naprave za nizko ohlajenje mleka po patentu Isselhard. Mleko se z lahkoto zamore ohladiti na $+1 - 2^{\circ} \text{C}$.

Zmerna cena. Soliden izdelek. Obilo priznanih spričeval.

Transportni vrči Alfa iz posebno močne jeklene pločevine, trikrat pocinjeni. Največja trpežnost. Najvišja odpornost! Poprave in novopocinjene točno in po najnižji ceni.

Zahtevajte cenik zastonj in poštne prosto.

Dopisovanje v slovenskem jeziku.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v obče ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju snuje in pospešuje poglavitno **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določenih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spornavnavo med svojimi članicami.

Denarna Centrala sprejemlje denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala je imela prometa leta 1906 približno okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1905:

denarnega prometa	K 189,442.907'26
čistega dobička	„ 464.824'49
rezervnih zakladov	„ 3,240.361'48
skupnega lastnega imetja	„ 5,255.295'68
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	„ 86,694.265'71

Zadružna Zveza v Celju je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju je imela koncem leta 1906 učlanjenih okroglo 170 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcijonarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša Zveza na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.